

SLOVENSKA MATICA

Katalog knjižnih izdaj
2019 • 2020 • 2021

2019

Jean Anouilh: *Antigona*
Aleš Gabrič (ur.): *Slovenski prelom 1918*
Aleksandar Gatalica: *Nevidni*
Martin Heidegger: *O stvari mišljenja*
Ivanka Hergold: *Nož in jabolko*
Andrej Jemec: *Vse, kar je ... / All There Is ...*
Matevž Kos: *Leta nevarnega življenja*
Bogomila Kravos: *Slovensko gledališče v Trstu*
Claudio Magris: *Brazgotine*
Tonko Maroevič: *Štiriročno*
Jernej Pavšič, Matija Gogala, Andrej Seliškar (ur.): *Slovenska Istra I*
France Pibernik: *Severin Šali. Popotnik, zaljubljen v življenje*
Erich Prunč: *Tihožitja in Besi*
Brane Senegačnik: *Pogovori z nikomer*
Valentina Vodnika: *Izbrani spisi*
Matjaž Zwitter: *Pogovarjamo se o evtanaziji*
Neža Zajc (ur.): *O Danetu Zajcu*

2020

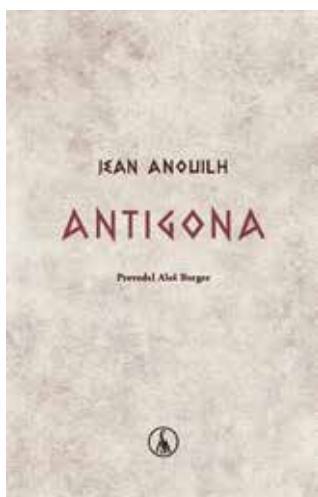
Leonid Nikolajevič Andrejev: *Človekovo življenje*
Irena Avsenik Nabergoj: *Trpljenje in smrt v zgodovini judovske literature*
David Bandelj: *Enajst let in pol tišine*
Milan Bufon: *Ethnos in topos*
Ivan Cankar: *Tujci*
Dragica Čeč (ur.): *150 let tabora v Vižmarjih*
Aleš Gabrič (ur.): *100 let Univerze v Ljubljani*
Tomaž Grušovnik: *Hotena nevednost*
Janko Kos: *Primerjalna zgodovina svetovne literature*
Primož Kuret: *Iz parterja. Nekaj spomina*
Frederic C. Lane: *Benetke, pomorska republika*
Dušan Merc: *Črna maska. Fragmenti iz življenja Marija Kogoja*
Vesna Mikolič: *Izrazi moči slovenskega jezika*
Henrik Neubauer: *Svetovna zgodovina plesa*
Publij Ovidij Nazon: *Metamorfoze IV.–VI.*
Boris Pasternak: *Nenavadni dnevi. Izbrane pesmi*
Francesco Petrarca: *Moja skrivnost*
Helfried Valentinitzsch: *Deželnoknežji rudnik živega srebra Idrija v obdobju med letoma 1575 in 1659*
Uroš Zupan (ur.): *Trboveljska knjiga*

Ivan Cankar: *Popotovanje Nikolaja Nikiča*
 Milan Dekleva: *Nevidnosti*
Dnevnik cesarja Marka Avrelija
 Marsilio Ficino: *O ljubezni*
 Kajetan Gantar: *Penelopin prt*
 Danijel Grafenauer (ur.): *Ob 100-letnici koroškega plebiscita*
 Mitja Guštin in Salvator Žitko (ur.): *Slovenska Istra II*
 Klemen Jelinčič Boeta: *Jeziki in ljudstva Evrope*
 Andrej Jemec: *Slike*
 Miklavž Komelj: *Skrij me, sneg*
 Milček Komelj: *Enigma Lojze Gostiša. Spomini na srečanja*
 Milček Komelj (ur.): *Pisatelj in umetnostni zgodovinar Emilijan Cevc*
 Aleksander Lorenčič: *From Dreams of »Second Switzerland« to Capitalism Without a Human Face*
 Niccolò Machiavelli: *Vladar*
 Lidija Matthews Zwitter: *Pisma iz Londona 1939–1946*
 Vesna Mikolič: *Ali bereš Cankarja?*
 Vesna Mikolič (ur.): *Življenje in delo Štefana Barbariča*
 Barbara Predan, Špela Šubic (ur.): *Niko Kralj, pionir industrijskega oblikovanja*
 Renato Quaglia: *Zeleni okrišiji / Zelene krošnje*
 Edvard Ravnikar: *Umetnost in arhitektura*
 Primož Strojnik: *Aleš Strojnik, znanstvenik, inženir, graditelj*
 Fulvio Tomizza: *Akacijev gozd*
 Marko Uršič: *Presežne prisotnosti. Eseji o Plotinovi metafiziki svetlobe*
 Sergij Vilfan: *Opera selecta. Pravotvornost in pravo v zgodovini Slovencev in njihovih sosedov*
 Neža Zajc: *Brez slovesa*
 Danila Zuljan Kumar, Petra Kolenc (ur.): *Simon Rutar in Beneška Slovenija*

SLOVENSKA MATICA

2019

Jean Anouilh: *Antigona*

Prevod: **Aleš Berger**

Spremna beseda: **Janez Pipan**

2019, Vezana beseda

233 strani, trda vezava, 21,00 €

ISBN: 978-961-213-302-3

V moderni dramatikii je malo del, ki bi postala predmet tako intenzivnega kritiškega interesa in množične recepcije kot Anouilhova *Antigona*. Zanimanje za avtorjevo ponovitev in prilagoditev starogrške tragične pesnitve pa se je ujelo v zanimiv paradoks: skoraj izključno je omejeno na tekstualne analize, literarnozgodovinske, teatrološke, hermenevtične in pogojno tudi filozofske interpretacije, medtem ko drama (z nekaj »častnimi« ter bolj ali manj pietetnimi francoskimi izjemami) že več desetletij ni prisotna na gledaliških odrih. Jean Anouilh je pisal *Antigono* med septembrom 1941 in poletjem 1942. Prvič je bila uprizorjena v času nemške okupacije Pariza 13. februarja 1944. Premiera je bil dogodek najvišjih pričakovanj in vznemirjenja, ki v moderni gledališki zgodovini nima primerjave; izjemen uspeh za avtorja in gledališče, tako pri občinstvu kot pri kritiki. Leta 1946 je drama izšla tudi v knjigi, pri posebi za to ustanovljeni založbi La Table Ronde.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Aleš Gabrič (ur.): *Slovenski prelom 1918*

2019, zbornik

379 strani, trda vezava, 26,00 €

ISBN: 978-961-213-308-5

Knjiga *Slovenski prelom 1918* je končni izdelek znanstvenega simpozija, ki so ga pripravili Slovenska matica, Inštitut za novejšo zgodovino in Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU. S primerjavo starega, v globinah vojne izginjajočega sveta, in z iskanjem novega, drugačnega, ki naj bi odpravil s tistimi osebnostmi in družbenimi razmerami, ki so povzročile katastrofo, so avtorji pričujoče monografije poskušali dodati nov pogled na prelom leta 1918, ki je pretresel velik del sveta. Razpad Avstro-Ogrske je dogodek, ki »ne zaznamuje zgolj začetka ozemeljske preureditve srednjeevropskega prostora, pač pa tudi trenutek, za katerega je v kasnejših desetletjih veljalo, da naj bi za Slovence pomenil prvi korak na poti osvoboditve izpod tujčeve pete. V tem smislu je potemtakem pričujoča monografska publikacija docela na nivoju svoje naloge in svojega smotra – marsikateri prispevek pa ta smoter in to nalogo tudi izdatno presega,« zapiše recenzent Jernej Kosi v *Zgodovinskem časopisu*.

Soizdajatelja: Inštitut za novejšo zgodovino ZRC SAZU in Zgodovinski inštitut Milka Kosa

Izid knjige je podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Aleksandar Gatalica: *Nevidni. Pikareskni roman v pismih*

Prevod: **Mateja Komel Snoj**

2019, Prevodi iz svetovne književnosti

271 strani, trda vezava, 23,00 €

ISBN: 978-961-213-303-0

Nevidni je po *Veliki vojni* drugi slovenski knjižni prevod dela Aleksandra Gatalice, enega najbolj priznanih srbskih avtorjev. Ta pisemski roman potrjuje, da je Aleksandar Gatalica mojstrski pripovedovalec vznemirljivih zgodb, najraje takih, ki temeljijo na (psevdo)zgodovinskih podatkih. Pisma, ki jih dr. Dimitrije Gerasimović Gerasim z bolniške postelje piše mladostnemu prijatelju v Chicago in v njih razkriva svojo vlogo v eni največjih zarot preteklega stoletja, so pripovedni okvir in provokativne zgodbe o rojstvu moderne umetnosti. Avtor se sprašuje, kako je lahko po prvi razstavi impresionistov leta 1874 prišlo do tako nepričakovane razvoja moderne umetnosti, ko pa sta jo sprva spremljala zgolj zasmeh in prezir. In še pomembneje: ali bi umetnost brez občinstva sploh še lahko bila umetnost? »Aleksandar Gatalica je z *Nevidnimi* ustvaril razgibano, napeto, kratkočasno in provokativno branje, ki ga najbolj odlikujeta izpiljena pisemska oblika in zagrizeni antijunak, ki ga zaradi njegovega napuha in stoičnosti ni mogoče vzljubiti, tudi če vmes naredi kaj dobrega,« za *Radio Ars* zapiše recenzentka Katarina Mahnič.

Martin Heidegger: *O stvari mišljenja*

Prevod: **Tine Hribar**

2019, Filozofska knjižnica

142 strani, trda vezava, 22,00 €

ISBN: 978-961-213-321-4

O stvari mišljenja je eden ključnih spisov Martina Heideggra iz obdobja po njegovem obratu znotraj mišljenja biti, namreč obrata od mišljenja biti kot bivajočnosti bivajočega k mišljenju biti kot dogodka. Gre za obrat, ki ga je Heidegger napovedal že v svojem glavnem delu *Bit in čas*. *O stvari mišljenja*, skupaj s poglavjem *Čas in bit*, velja za enega ključnih filozofskih del 20. stoletja. Obe deli sta vplivali in še vplivata ne le na razvoj filozofije, temveč tudi na razvoj drugih humanističnih ved, na umetniško ustvarjanje ter celo na raziskovanja s področja fizike. »Filozof se zavzema za jasnino, neskritost in odprtost. Neskritost, mišljena kot jasnina, dopušča možnost resnice. Heidegger se sam sprašuje, ali je tako sklepanje morda neutemeljena mistika ali celo slaba mitologija, škodljiv iracionalizem in zanikanje racia. Njegov dvom je lahko spodbuda za novo iskanje, premislek o lastnem položaju v družbi ter možnost dejavnega in tudi uporniškega vztrajanja v iracionalnem svetu nevarnih političnih odločitev in skrajnosti moderne tehnologije,« za *Radio Ars* zapiše recenzentka Marija Švajncer.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije

Ivanka Hergold: *Nož in jabolko*

Spremna beseda: **Boris Paternu**

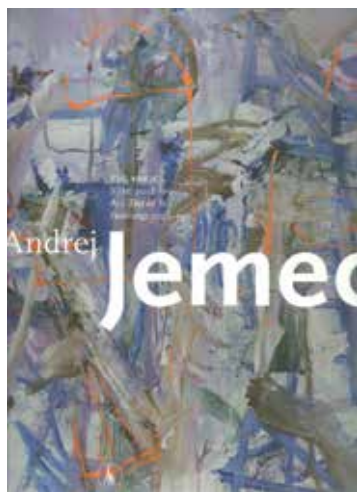
2019, leposlovje

135 strani, trda vezava, 19,00 €

ISBN: 978-961-213-295-8

V romanu *Nož in jabolko* Ivanka Hergold v obliki fragmentarnih dnevninskih zapiskov po urah natančno beleži en sam dan iz življenja Herte Jamnik, in vendar uspe na tak način izrisati celovitost našega bivanja v svetu. Njen roman, skan iz sanj in hrepenenj, neizprosno govori o človekovi ujetosti v vsakdanje družbene norme in službene obveznosti. Napisan v enem samem dihu, strastno in erotično neizživeto živo priča o avtoričini skrbno izpiljeni literarni govorici. Prežet z liričnimi vložki doživljanja narave in otroške nostalgčnosti je v neprestanem antagonizmu s tragično zaznamovanostjo romanesknega lika, ki v zrelih letih izkusi osamljenost, otožnost, izgubljenost in bivanjsko praznino. Delo je avtorica izpisala s filigransko natančnostjo, z virtuoznim občutkom za jezik, v slogu najboljše tradicije romanesknega toka zavesti. V njem se avtorica spogleduje z literarnim modernizmom in vendar ga že v času nastanka romana tudi presega. Ivanka Hergold je še ena od tistih pisateljic z geografskega roba slovenske zavesti, ki jih ne bi smeli pozabiti.

Izid knjige je podprl Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Andrej Jemec: *Vse, kar je ... Slike 2018-19 / All There Is ... Paintings 2018-19*

Spremna beseda in posvetilna pesem: **Milček Komelj**

2019, umetnostna zgodovina

127 strani, trda vezava, 29,00 €

ISBN: 978-961-213-314-6

Monografija *Vse, kar je ...* akademika Andreja Jemca, ki je izšla v počastitev slikarjeve 85-letnice, zajema 32 reprodukcij risb in 80 reprodukcij slik iz let 2018 in 2019. Delu je dodana spremna študija akademika dr. Milčka Komelja, ki o Jemčevi ustvarjalnosti preteklih let zapiše: »Prefinjeni slikarski kolorist Andrej Jemec se v svojem poudarjeno barvitom ustvarjalnem prostanstvu izraža zlasti z rahlo-čutno potezo. [...] V svojem spoju z barvo je videti kot pesniška beseda ali, rojevajoč se in minevajoč, zvok očarljivo sugestivne vizualne glasbe. Slikarjeva barvna planjava je za umetnika ocean ali kozmos, v katerem se ritem oblik v svoji mnogoglasnosti ali z nosilnim linijskim zvokom preliva v nadzemske ali zeleno zemeljsko prostranstvo, ga s svetlobo prižiga ali zatemnjuje in s spleti svojega črtovja in barvnih razmerij v zvenenje prosojnih ali snovno poudarjenih površin vrisuje ali slikarsko vpisuje vse, kar je.«

Izid knjige sta podprla Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Slovenijales Skupina.

Matevž Kos: *Leta nevarnega življenja. Pet fragmentov o slovenski literaturi in drugi svetovni vojni*

2019, Razprave in eseji
191 strani, trda vezava, 19,00 €
ISBN: 978-961-213-306-1

V pričujoči literarno-zgodovinski študiji avtor natančneje razbira romaneskna dela tako pričevalcev vojne, med njimi Edvarda Kocbeka, Vitomila Zupana, Lojzeta Kovačiča in Zorka Simčiča, kot mlajših avtorjev sodobnega slovenskega romana na temo druge svetovne vojne. »Matevž Kos v knjigi *Leta nevarnega življenja* stavi na literarnozgodovinsko poetiko fragmenta, na to, da lahko fragment, ki celote ne poskuša zajeti po dolgem in počez, o njej vendarle pove več kot izčrpna sinteza. Poleg tega daje bralcu jasno vedeti, da s svojo literarnozgodovinsko pripovedjo, ki literarni kaj in kako dopolnjuje zlasti z zgodovinskim kontekstom, plete zgodbo, zgodbo o zgodbah. [...] V Kosovih fragmentih se kot najboljša slovenska literatura o drugi svetovni vojni navsezadnje izkristalizira pisanje, ki ga odlikujejo piščeva brezobzirna iskrenost do sebe oziroma drža brez predsodkov do drugih, čutnonazorno priklicevanje človeške izkušnje in slogovna ekonomija, ki nedoumljivost in strašljivost človeške usode prikazuje asketsko, z ,manj je več,« je zapisal strokovni recenzent dr. Vid Snoj.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Bogomila Kravos: *Slovensko gledališče v Trstu. Od prvih nastopov do današnjih dni. 1848-2018*

2019, gledališče
315 strani, trda vezava, 26,00 €
ISBN: 978-961-213-296-5

Monografija prinaša najbolj celovit pregled gledališke dejavnosti Slovencev v Trstu in okoličici od začetkov v letu 1848 do danes. Bogomila Kravos je v njej zbrala in objavila pomembne vire in fotografsko gradivo, ki govorijo o začetkih narodnega in obenem gledališkega prebujenja Slovencev na Tržaškem. Gledališko zgodovino Trsta povzema kronološko, po pomembnejših obdobjih in zgodovinskih prelomnicah. Vsakemu razdelku je dodala tudi seznam vseh zabeleženih uprizoritev. Kljub veliki količini podatkov je prikaz razvoja tržaškega gledališča predvsem živa in živeta gledališka stvarnost, saj avtorica navaja številne javne dokumente – pisma, kritike, časopisne članke, v katerih niso poudarjena zgolj zgodovinska dejstva, ampak tudi politični, kulturni, jezikovni in povsem medčloveški odnosi v tržaškem gledališkem okolju. S priloženim strokovnim aparatom in natančnimi popisi je avtoričino raziskovalno delo nedvomno dragocen vir informacij za prihodnje rodove.

Soizdajatelj: Slovenski gledališki inštitut

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Claudio Magris: *Brazgotine*

Prevod: **Veronika Breclj**

2019, Prevodi iz svetovne književnosti

345 strani, trda vezava, 25,00 €

ISBN: 978-961-213-294-1

Neimenovani junak žrtvuje svoje življenje ob-
sesiji: uresničitvi Muzeja vojne za vzpostavitev
miru. V ta namen strastno zbira vsakovrstno
orožje – puščice, loke, bojne sekire, mesojede
rastline, pa tudi podmornice, oklepnike, to-
pove, raketomete. Zbrano staro železje iz vseh
vojn pripoveduje zgodbe tistih, ki so z njim
odhajali v smrt ali jo povzročali – od nenavad-
nega junaka Schimka do Čerwuiša, Indijanca
Čamakoka, ki so ga v Kafkovih letih pripeljali
v Prago, pa vse do temnopolte plemkinje Luise
de Navarrete. Sredi prekipenjavečnega blodnjaka
zgodb stoji tržaška Rižarna pri Sv. Soboti, dolga
leta zamolčano koncentracijsko taborišče s kre-
matorijem. Strastni zbiralec začne prepisovati
grafite z imeni ovaduhov, izdajalcev in krvni-
kov, ki so jih jetniki pustili na zidovih taborišča
smrti. A njegovi dnevniki z njim vred skrivno-
stno izginejo. Načrt za ureditev muzeja nato
zaupajo Luisi, hčeri Judinje in afroameriškega
vojaka. Skozi mozaično zarisane usode, ki se
stekajo v silovit in presunljiv epos, Claudio
Magris izpričuje večno in vselej novo resnico o
izdajstvu, krivdi, ljubezni in sovraštvu ter vero
v moč posameznika.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo
Republike Slovenije.

Tonko Maroevič: *Štiriročno*

Izbor in spremna beseda: **Boris A. Novak**

Prevod: **Boris A. Novak, Miha Pintarič,**

Marjan Strojan

2019, leposlovje

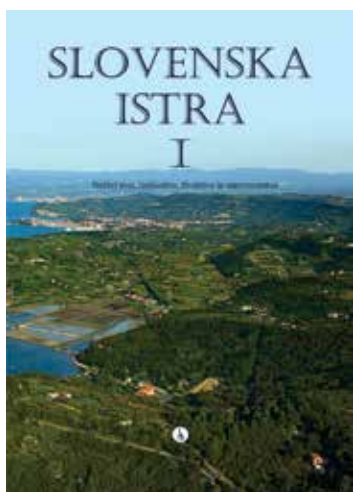
107 strani, trda vezava, 18,00 €

ISBN: 978-961-213-292-7

Pesnik, umetnostni zgodovinar, prevajalec in
esejist Tonko Maroevič je eden najbolj lucidnih
glasov sodobne hrvaške književnosti ter kultur-
nega in intelektualnega življenja, kozmopolit in
polihistor, redni član Hrvške in dopisni član
Slovenske akademije znanosti in umetnosti.
Maroevičev globoko osebni kult poeta *Sonet-
nega venca* in *Krsta pri Savici* prihaja do izraza
tudi v izboru njegove poezije *Štiriročno*. Izbor
Maroevičevih pesmi obsega oba tečaja njegove-
ga širokega izraznega registra: modernistične,
eksistencialno poglobljene pesmi v prozi iz
zbirke *Slepo oko* (1969) in postmodernistično
ironične sonete iz zbirke *Sonetna stroka* (1989).
Vmes je zbirka *Štiriročno*. Po klavirski igri
povzet naslov lahko razumemo kot zavest,
da pesnjenje nikoli ni zgolj monolog, temveč
vselej že dialog, nič več božanska gesta roman-
tičnega, genialnega stvarnika, temveč pisanje,
ki skozenj presevajo druge pisave, tradicije,
odsevi in odmevi.

Soizdajatelj: Slovenski center PEN

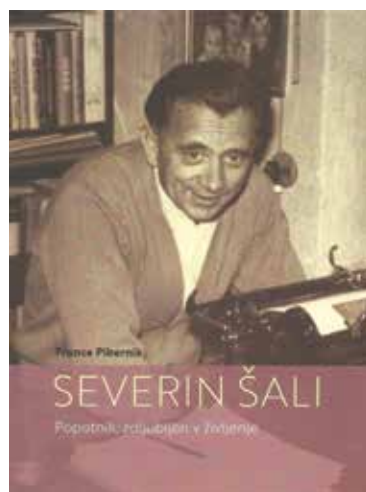
Izid knjige je podprla Slovenska akademija
znanosti in umetnosti.

Jernej Pavšič, Matija Gogala, Andrej Seliškar (ur.): Slovenska Istra I – Neživi svet, rastlinstvo, živalstvo in naravovarstvo
2019, Slovenske pokrajine
458 strani, trda vezava, 49,00 €
ISBN: 978-961-213-304-7

Slovenska Istra I je prva od dveh knjig, ki v prispevkih uglednih avtorjev in s pomočjo dragocenega slikovnega gradiva osvetljuje naravoslovne vidike tega prostora. Del, posvečen neživi naravi, obravnava geografske in klimatske značilnosti pokrajine, kamninsko podlago in njeno strukturo. Poglobljeno je predstavljena tudi izjemna vrstna pisanost rastlinstva in živalstva na kopnem in v morju. Iz prizadevanja, da bi bili antropogeni vplivi na naravo čim manjši, je knjigi dodano sklepno poglavje – v razmislek in spodbudo bralcu za sonaravno bivanje. Prvemu delu knjige sledi tudi drugi, ki ponuja humanističen vpogled v to slikovito slovensko pokrajino. »Poleg strokovnosti odlikuje prispevke tudi poljuden način pisanja, ki dejstvom in podatkom doda drobne zanimivosti. Vse te podrobnosti popetrijo branje, predvsem pa mimogrede omogočijo bralcu, da lahko katero od omenjenih kamnin, predstavljen geološki pojav, rastlino ali žival prepozna tudi v naravi. K temu gotovo pripomorejo kakovostne fotografije,« v *Delu* zapiše recenzent Peter Skoberne.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

France Pibernik: Severin Šali. Popotnik, zaljubljen v življenje
Dodatno gradivo: **Marijan Dovič**
Bibliografija: **Martin Grum**
2019, biografija
235 strani, trda vezava, 34,00 €
ISBN: 978-961-94758-2-9

Pesnik, pisatelj, esejist in literarni zgodovinar dr. France Pibernik je pripravil prvo celotno monografijo s prikazom življenja in dela pesnika Severina Šalija, rojenega v Podliscu pri Dobrniču. Pred in med vojno je Šali veljal za enega obetavnejših slovenskih pesnikov, vendar je njegov glas po letu 1945 postal vse manj slišen in slišan, zato se je posvetil predvsem prevajanju temeljnih klasičnih del v slovenščino. »Knjiga *Severin Šali. Popotnik, zaljubljen v življenje* se ne izteče s pesnikovo smrtjo dva dni po izpolnjenem enainosemdesetem letu. France Pibernik je portret popotnika, zaljubljenega v življenje, zaokrožil še z nekaterimi poznejšimi in bolj lokalnimi odmevi, spominskimi objavami in razstavami ter literarnozgodovinskimi oznakami,« za *Radio Ars* zapiše recenzent Iztok Ilich.

Izdajatelj: Kulturno društvo Severina Šalija
Soizdajatelj: Slovenska matica

Izid knjige so podprli Krka Novo mesto, Mestna občina Novo mesto, Konstabo, Škofija Novo mesto, Gen-I, Agencija Oskar in Lekarna Novo mesto.

Erich Prunč: *Tihozitja in Besi*

Spremni besedi: **Matjaž Kmecl, Reginald Vospernik**

2019, leposlovje

160 strani, trda vezava, 22,00 €

ISBN: 978-3-7086-1064-1

Erich Prunč, koroško-slovenski jezikoslovec, slavist, literarni zgodovinar, pesnik in prevajalec je izviral iz Straše vasi pri Škocjanu v Podjuni, že zgodaj pa se je izoblikovala njegova literarna in gledališka nadarjenost. V Gradcu je zaključil študij slavistike, bil je zagnan gledališki inovator, predstojnik graškega prevodoslovja, pa tudi uveljavljeni pesnik. Leta 2007 je postal dopisni član SAZU, bil je tudi častni senator Univerze v Ljubljani. *Tihozitja in Besi* razkrivajo pesnikov razvoj od koroškega uporniškega aktivizma v vase ponikujočo erotično razbolelost in zapuščenost ali kot je v spremni študiji zapisal dr. Matjaž Kmecl: »Prunč se na svoj način vključuje v tisti tok slovenske poezije, ki se ga je oprijela oznaka novi subjektivizem, lahko tudi intimizem – pač kot odgovor na zunajliterarne zahteve, naj bo pesnik odgovoren za (nevdružno) družbeno stanje.«

Soizdajatelj: Mohorjeva družba v Celovcu

Izid knjige so podprli Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Inštitut za narodnostna vprašanja Ljubljana, Klub koroških Slovencev Ljubljana, Klub koroških Slovencev Maribor, Društvo slovensko-avstrijsko prijateljstvo Maribor.

Brane Senegačnik: *Pogovori z nikomer*

Spremna beseda: **Alen Širca**

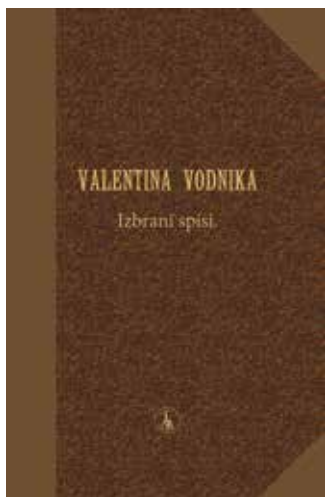
2019, Mozaiki

127 strani, trda vezava, 17,00 €

ISBN: 978-961-213-293-4

Pesnik, klasični filolog, prevajalec, esejist in kolumnist Brane Senegačnik ostaja v svoji sedmi pesniški zbirki, in hkrati prvi knjigi nove zbirke Mozaiki Slovenske matice, zvest drži, ki jo goji in tenkočutno pogloblja vse od svojih pesniških začetkov. Zanj je značilno usmerjanje ustvarjalne pozornosti v pokrajino notranjega, v tem pa Senegačnik kljubuje času, ki od poezije pričakuje predvsem angažirano držo, in ostaja vodilni lirični pesnik svoje generacije. »Čeravno v živem stiku z okolico, iz katere zajema podobe, besede in oblike, ostaja pesnikovo sidrišče čutenje, čustvovanje in mišljenje, h katerim se vselej vrača kot k najbolj temeljnemu in resničnemu modusu bivanja v svetu, ki je pri Senegačniku obenem tudi mesto srečanja s presežnim. Ta dvojna odprtost – v svetno, ki pesnika navdihuje z otopljivostjo svojih podob, in nadsvetno prostranstvo tišine in neubesedljivosti – ustvarja posebno naelektrenost pesniške govornice, ki v *Pogovorih z nikomer* dosega osupljivo visoke simbolne, slogovne in oblikovne lege,« v *Slovenskem času* zapiše Miljana Cunta. Avtor je za pričujočo zbirko prejel nagrado Prešernovega sklada 2021.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Valentina Vodnika Izbrani spisi
 Spremnna beseda: **Miklavž Komelj**
 2019, ponatis izdaje iz leta 1890
 330 strani, trda vezava, 22,00 €
 ISBN: 978-961-213-301-6

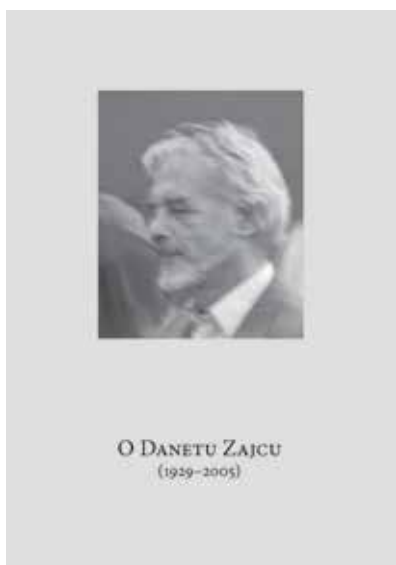
Dvestoto obletnico smrti Valentina Vodnika smo pri Slovenski matici, kjer so že leta 1869 izšle *Vodnikove izbrane pesmi*, ki jih je uredil Fran Levstik, obeležili s ponatisom avtorjevih Izbranih spisov, kakor jih je leta 1890 uredil Fran Wiesthaler. Ponatis je izjemno dragocen, ker omogoča vpogled v tisti del Vodnikovega opusa, ki je bil zaradi neliterarnosti ali premalo literarne vsebine izpuščen tudi iz njegovega Zbranega dela. »Wiesthalerjeva knjiga je že sama po sebi izjemen dokument, obenem pa opozorilo, da bi se bilo treba na novo lotiti raziskovanja Vodnikove proze in morda narediti tudi novo, še obširnejšo izdajo, pospremljeno s kritičnim aparatom. Ta knjiga prinaša dragoceno gradivo za preučevanje preteklosti, a njena posebna odlika je v tem, da lahko v njej preteklost doživimo kot sedanjost; bolj od vseh drugih literarnih opusov v slovenskem jeziku iz tistega časa nam prav Vodnikova proza omogoči neposreden vstop v vsakdanje življenje tistega časa; [...] obenem pa preko časovne distance skozi bežnost vsakdanjih novic razbiramo tudi pripoved o prelomnih dogajanjih evropske zgodovine,« je v spremnem besedilu zapisal dr. Miklavž Komelj.

Matjaž Zwitter: Pogovarjamo se o evtanaziji
 Predgovor: **Radko Komadina**
 2019, medicina
 114 strani, trda vezava, 21,00 €
 ISBN: 978-961-213-299-6

Knjiga o evtanaziji dr. Matjaža Zwittera, onkologa in profesorja etike na Medicinski fakulteti v Mariboru, je nastala v času, ko se je v Sloveniji razvnela razprava o primernosti uzakonitve evtanazije. O njej je mogoče govoriti, jo utemeljevati in se o njej odločati z različnih, bolj ali manj premišljenih in odgovornih stališč. Avtor nas kot onkolog, ki je več desetletij spremljal tudi umirajoče bolnike, iz poglavja v poglavje vodi do zaključkov, ki naj bi jih poznal vsakdo, ki se želi opredeljevati do z evtanazijo povezanih človeških in etičnih vprašanj. Brali naj bi jo tudi vsi, ki se pri svojem delu srečujejo s stiskami in trpljenjem, pa tudi spokojnostjo vseh, ki odhajajo. Knjiga na mnogih mestih opozarja na prakse, ki evtanazijskim sporočilom zmanjšujejo njihovo verodostojnost. Delo je napisano v prvi osebi – avtor ob ves čas prisotni zvestobi zdravniški etiki nemalokrat razgrne še povsem osebna stališča do predmeta obravnave, kar odpira možnost za demokratično etično razpravo.

Izid knjige so podprli Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani, Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru, Slovensko zdravniško društvo in Zdravniška zbornica Slovenije.

Neža Zajc (ur.): O Danetu Zajcu

2019, zbornik

223 strani, mehka vezava, 14,00 €

ISBN: 978-961-213-300-9

Gre za ponatis znamenitih razprav o pesniku Danetu Zajcu, podnaslovljenih *Spomini, razumevanja, misli*. Ob 10. obletnici pesnikove smrti leta 2015 sta v sozaložništvu pričujoče delo izdala Slovenska matica in KUD Logos. Knjiga z izjemnimi pričevanji in poglobljenimi analizami opusa enega največjih slovenskih pesnikov je bila nemudoma razprodana, zato smo se leta 2019, ob 90-letnici pesnikovega rojstva, pri Slovenski matici odločili za ponovni natis. Urednica dr. Neža Zajc je za to priložnost dopolnila bibliografijo o avtorjevem literarnem ustvarjanju. Razprave v zborniku so prispevali: akademik Niko Grafenauer, ddr. Igor Grdina, akademik dr. Janko Kos, izr. član SAZU dr. Boris A. Novak, dr. Jurij Perovšek, dr. Denis Poniž, dr. Igor Saksida, dr. Brane Senegačnik, dr. Tomaž Toporišič in dr. Neža Zajc.

Sozaložnik: KUD Logos

SLOVENSKA MATICA

2020

Leonid Nikolajevič Andrejev: Človekovo življenje

Prevod in spremna beseda: **Drago Bajt**

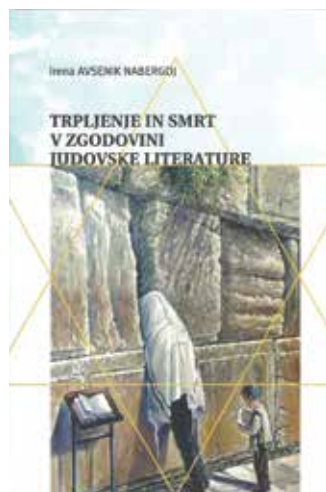
2020, Vezana beseda

143 strani, trda vezava, 17,00 €

ISBN: 978-961-213-325-2

Modernist 20. stoletja, dedič kritičnega realizma, naslednik Tolstoja in Dostojevskega, oče ruskega ekspresionizma – to so le nekatere od oznak, ki jih je literarna zgodovina namenila Leonidu Nikolajeviču Andrejevu (1871–1919), enemu osrednjih ruskih in evropskih pisateljev s preloma stoletja. Človek v tragičnem boju z usodo, temeljna snov njegovega ustvarjanja, je našla izviren izraz v romanih, novelah in povestih, najbolj prepričljivo pa nemara prav v dvaindvajsetih dramah, ki pod vplivom Nietzscheja in Schopenhauerja prikazujejo univerzalno dihotomijo bivanja, razpetost med življenjem in smrtjo. Njegove drame so igre idej, v katerih je naturalistični videz odstranjen, svet pa je prikazan v svojem zaostrenem, zgoščenem bistvu, kot golo stanje razuma in duše. *Človekovo življenje*, igra v petih prizorih iz leta 1906, ki sta jo uprizorila tako Mejerhold kot Stanislavski, danes velja za avtorjevo osrednje dramsko delo.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Irena Avsenik Nabergoj: Trpljenje in smrt v zgodovini judovske literature

2020, znanstvena monografija

556 strani, trda vezava, 35,00 €

ISBN: 978-961-213-320-7

Trpljenje in smrt v zgodovini judovske literature je tretja knjiga ddr. Irene Avsenik Nabergoj o judovskem ljudstvu na temo njihove »zgodovine recepcije«. Značilnost te študije je preučitev reprezentativnega konspekta pisanja o tej tematiki in pojasnjevalna predstavitev opaznih trendov. Poseben odmev na predmet te monografije ima poetizacija trpljenja, smrti in žalovanja, ne le v biblijskih psalmih, temveč tudi v poznejšem pisanju do konca dvajsetega stoletja. To nadvse dragoceno delo predstavlja neustavljivo silo prizadevanja za dialog in spravo med etničnimi skupinami, ki imajo za seboj grozljivo bilanco krivde, prav posebej pa predstavlja spodbudo za intenziviranje dialogi med Judi in kristjani.

Izid knjige sta podprli Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani.

David Bandelj: *Enajst let in pol tišine*

Spremna beseda: Igor Grdina

2020, Mozaiki

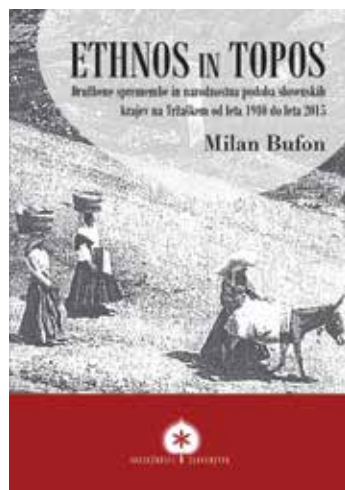
98 strani, trda vezava, 17,00 €

ISBN: 978-961-213-331-3

Enajst let in pol bi naštel, če bi za vsako žrtev holokavsta molčali eno minuto, in prav ta številka kot metafora brezčasa je dogajalni prostor pesniške zbirke Davida Bandlja. V njej se prepleta dvoje glasov: glas zgodovine ali usode v svoji amorfnosti, brezinteresnosti in silni moči ter tanki glasovi posameznik in posameznikov, ki so sami ali od blizu doživljali brutalnost zla. Če se prvi oglašja iz kaotičnega in anonimnega prapočela vsega, kar je, drugi ob stiku s kaosom neimenljivega izrekajo svoj tukaj in zdaj v vsej konkretnosti in končnosti. V prostor srečanja tragične zgodovinske izkušnje in poetičnega uvida pesnik ne vstopa kot distancirani preučevalec zavojevanega ozemlja, pač pa kot soudeležen, do kraja ranljiv in sočuten videc in premišljevalec. V spremni besedi ddr. Igor Grdina med drugim zapiše: »Velikega opravila [...] se pesniška zbirka Davida Bandlja loteva v skrajno težavnem položaju, v prostoru smrti, kjer je mnogim odvzeta kakršna koli beseda in lahko govore le redki. Zato jo gre odpreti ter občutiti in pretehtati, kar je zapisano v njej.«

Soizdajatelj: Mladika

Izid knjige je podprl Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Milan Bufon: *Ethnos in topos. Družbene spremembe in narodnostna podoba slovenskih krajev na Tržaškem od leta 1910 do leta 2015*

2020, Razsežnosti slovenstva

296 strani, trda vezava, 26,00 €

ISBN: 978-961-7058-48-2

Delo dr. Milana Bufona *Ethnos in topos* je plod večletne znanstvene raziskave, ki obravnava spreminjanje etnične in socialne strukture zgodovinsko slovenskih krajev na Tržaškem ozemlju. Posveča se narodnostni in družbeno-ekonomski podobi tega prostora v treh ključnih fazah: izhodiščnem ruralnem obdobju, obdobju industrializacije ter sodobnem času, ko splošno terciarizacijo spremlja temeljito spreminjanje narodnostne podobe nekdanj skoraj povsem slovenskih krajev. Monografija nudi vpogled v dragocene podatke o razvoju narodnostne strukture v tem robnem delu slovenskega etničnega ozemlja in s premišljevanjem o novih oblikah sobivanja med slovenskim in priseljenim prebivalstvom odpira svež pogled in nova spoznanja o Slovencih na Tržaškem, njihovi številčnosti, vitalnosti in integraciji.

Izdajatelj: Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Annales ZRS

Soizdajatelj: Slovenska matica

Izid knjige je podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Ivan Cankar: *Tujci*

Spremna beseda: **Vesna Mikolič**
2020, Ponatisi iz Knezove knjižnice
134 strani, 19,00 €
ISBN: 978-961-213-319-1

Tujci, prvi roman Ivana Cankarja, ki je izšel leta 1901 pri Slovenski matici, je do določene mere avtobiografsko delo, saj v osrednji zgodbi umetnika Pavleta Slivarja prepoznamo Cankarjevo usodo na Dunaju. V domačem okolju kipar Slivar nima priložnosti, da bi se preživljal z umetnostjo, zato gre na Dunaj. A tudi tam se ne znajde. Kljub temu, da se zaljubi in poroči ter občasno opravlja nekatera dela, ga povsod spremlja občutek odtujenosti, saj okolje od njega zahteva konformistično prilagoditev njegovega estetskega čuta. Temu pa se Slivar noče odreči. Ne želi se prilagoditi, ostaja drugačen, tuj, zato se na koncu povsem osami in stori samomor. *Tujce* lahko beremo tudi kot daljnosežno napoved sodobnih romanov, ki posebno pozornost posvečajo menjavi različnih pripovednih perspektiv, v tem primeru različnih oblik tujosti, z namenom empatičnega vživljanja pisca – in pozneje bralcev – v različne literarne osebe in kontekste.

Dragica Čeč (ur.): *150 let tabora v Vižmarjih*

2020, zbornik
184 strani, trda vezava, 18,00 €
ISBN: 978-961-213-333-7

Knjiga je rezultat posveta, ki je potekal ob obletnici največjega slovenskega tabora v Vižmarjih, na katerem se je zbralo okrog 30.000 ljudi. Slovenska matica se je z izdajo knjige poklonila tudi svojim ustanoviteljem, saj je neutrudni Fran Levstik, med letoma 1864 in 1865 prvi tajnik Slovenske matice, takratne slovenske prveke javno pozival, naj se množično pridružijo taborskemu gibanju, poznejši predsednik Slovenske matice Janez Bleiweis pa je na taboru svoj govor zaključil z znamenitimi besedami: »Dajte nam Slovenijo!« V prvem delu monografije so v ospredju vižmarski tabor in odmevi nanj, v drugem pa problematika taborskega gibanja v širšem kontekstu slovenstva. 150 let tabora v Vižmarjih tako ne prinaša le obujanja spominov na pomembno prelomnico v naši politični zgodovini, temveč prinaša tudi povsem nove analize tega pomembnega fenomena v slovenski politični in kulturni zgodovini.

Sozaložnik: Zveza zgodovinskih društev Slovenije

Izid knjige sta podprli Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Mestna občina Ljubljana.

Aleš Gabrič (ur.): 100 let Univerze v Ljubljani

2020, zbornik

339 strani, trda vezava, 23,00 €

ISBN: 978-961-213-330-6

V monografiji so predstavljeni rezultati znanstvenega posveta, ki sta ga ob 100-letnici ustanovitve prve slovenske univerze pripravili Slovenska matica in Univerza v Ljubljani. Že znanim podatkom o ustanovitvi in razvoju ljubljanske univerze so dodane nove analize, ki pojasnjujejo, s kako habilitiranimi učitelji je sploh lahko računala mlada univerza, kako so profesorski krogi vplivali na druga področja, npr. na slovensko sodstvo ali ustanavljanje Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Delovanju univerze v zaostrenih političnih razmerah so dodana razmišljanja o avtonomiji univerze, o dejavnosti študentov in njihovem socialnem statusu. Nismo pa pozabili niti na kulturno dediščino univerze v njenih arhivih in umetnostni zbirki.

Soizdajatelj: Univerza v Ljubljani

Izid knjige je podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Tomaž Grušovnik: Hotena nevednost

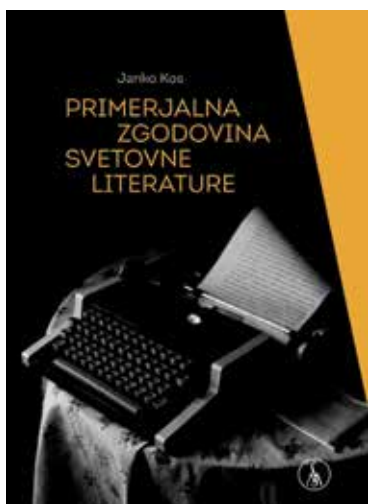
2020, Slovenska filozofska misel

275 strani, trda vezava, 24,00 €

ISBN: 978-961-213-332-0

Grušovnik *Hotena nevednost* prinaša poskus celovite obravnave fenomena, ki se ga vsi zavedamo, a ga le slabo poznamo: izogibanja resnici. Če je za tradicionalno spoznavno teorijo osrednje vprašanje dosegljivost resnice, Grušovnik to optiko obrne in se raje sprašuje, kakšno vlogo ima pri našem razumevanju in ravnanju nelagodno breme spoznanja, za katerega si pogosto želimo, da bi nas zaobšlo. Rdečo nit monografije, ki sporoča, da problem spoznanja ni povezan zgolj s šibkostjo človeškega razuma, ampak tudi z našim načrtnim skrivanjem in bežanjem pred neizprosnostjo resnice, avtor vodi skozi tri obširna poglavja: prvo se posveča zgodovini refleksije hotene nevednosti, ki ji je moč slediti od antike prek srednjega veka do sodobnosti, drugo obravnava vrste, vzroke in vprašanja (ne)protislovnosti pojma, tretje pa se posveča etičnim dimenzijam fenomena.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

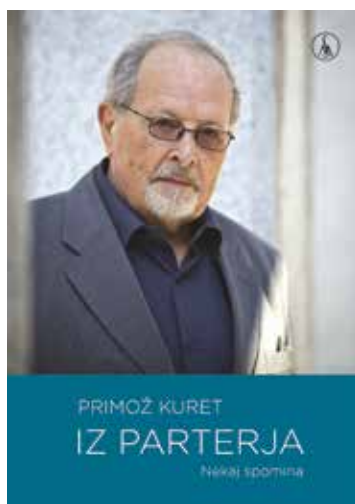

Janko Kos: *Primerjalna zgodovina svetovne literature*

2020, Razprave in eseji
204 strani, trda vezava, 21,00 €
ISBN: 978-961-213-334-4

Akademik dr. Janko Kos, literarni zgodovinar in teoretik, pripadnik povojne kritične generacije, profesor na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo in avtor številnih knjig, s *Primerjalno zgodovino svetovne literature* zasnuje očrt literarne zgodovine, ki kljubuje pozitivističnemu popisu vseh njenih partikularnosti. S pomočjo duhovnozgodovinske metode v posameznih literarnozgodovinskih pojavih tako odkriva občosti, ki literaturo povezujejo z religijskimi, metafizičnimi in socialno-moralnimi temelji kulture. V času, za katerega je značilna usmeritev k leksikonskemu znanju, je Kosovo delo nadvse dragocen poskus sinteze kompleksnih pojavov in smeri, preko katerih se prikazuje enovita podoba svetovne literature. »Avtorja odlikuje enciklopedično poznavanje literarne zgodovine, obenem pa tudi različnih kulturnih skupnosti in zgodovinskih dejstev,« v *Delu* o knjigi zapiše recenzent Aljaž Krivec.

Izid knjige sta podprli Javna agencija za knjigo Republike Slovenije in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

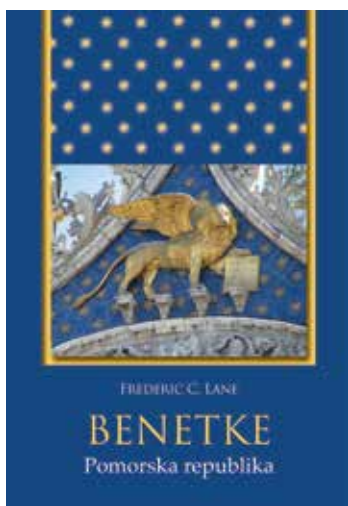
Primož Kuret: *Iz parterja. Nekaj spomina*

2020, Spomini in srečanja
201 strani, trda vezava, 19,00 €
ISBN: 978-961-213-327-6

V svoji prvi avtobiografiji dr. Primož Kuret, velika osebnost slovenske in evropske muzikologije, sede v parter pred prizorišče svojega življenja, da bi spominsko podoživel najlepše pa tudi najgrenkejša trenutke. Tako približe spoznamo avtorjevo z vojno zaznamovano otroštvo, veliko čustveno bližino z očetom, akademikom Nikom Kuretom ter ustvarjalna gimnazijska leta; z njim se sprehodimo skozi kozmopolitski Dunaj in pogledamo v zakulisje intelektualnih trenj doma. *Iz parterja* je iskren in iskriv zapis o življenju, ki je ne glede na vse ovire ostalo zapisano umetnosti, obenem pa je tudi dragoceno pričevanje o razgibanem dvajsetem stoletju v Sloveniji in Evropi. »Vitka knjiga *Iz parterja*, s katero nas je obdaril Primož Kuret, je docela neokrašeno, mestoma skorajda registratorsko poročilo o lastnem hiševanju. V njej ni ornamentiranja in omiljevanja, temveč le trda in ostra stvarnost. In predvsem glasba,« v *Zvonu* zapiše ddr. Igor Grdina.

Soizdajatelj: Slovenski gledališki inštitut

Izid knjige je podprl Festival Ljubljana.

Frederic C. Lane: Benetke, pomorska republika
Prevod: Matej Venier

Avtor dodatnega besedila: **Dušan Mlacović**

2020, Zgodovina držav in narodov

460 strani, trda vezava, 39,00 €

ISBN: 978-961-213-335-1

V temeljitem in vsestranskem pregledu tisočletne zgodovine Beneške republike, ki je v marsičem določala tudi slovensko zgodovino, avtor obravnava to pomorsko in trgovsko državo od začetkov na prelomu iz starega v srednji vek do propada konec 18. stoletja. Poleg osvetljevanja politične zgodovine – od zgodnjega obdobja na stičišču med frankovsko in bizantinsko državo do obdobja nevtralnosti v 18. stoletju in končnega propada Republike – delo prinaša podroben opis izgradnje političnega sistema in pregled razvoja njenih institucij. Natančno je opisano gospodarsko življenje v Benetkah s posebnim poudarkom na trgovini in trgovskih poteh, pomemben del monografije pa je posvečen tudi umetniškemu dogajanju in intelektualnim tokovom tistega časa, od razcveta humanizma in razvoja znanosti, predvsem kartografije, do odnosa do Cerkve, katoliške reforme in razsvetljenstva. »Referenčna knjiga, ki še skoraj pol stoletja po izidu predstavlja izjemno branje,« zapiše Samo Rugelj v *Bukli*.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Dušan Merc: Črna maska. Fragmenti iz življenja Marija Kogoja

2020, leposlovje

305 strani, trda vezava, 29,00 €

ISBN: 978-961-213-336-8

Roman *Črna maska* Dušana Merca, enega vodilnih sodobnih slovenskih pisateljev, je zasnovan na biografskih okruških velikega skladatelja Marija Kogoja. Izhajajoč iz stvarnih in v mnogočem kontroverznih življenjskih okoliščin, pa v središče zanimanja postavlja kompleksno notranje doživljanje avtorja opere *Črne maske*, ki je zasnovana po istoimenskem besedilu ruskega dramatika Leonida Andrejeva. *Črna maska* je knjiga o identiteti in bratormoru, o krhkosti notranjega življenja in volji do moči, torej o vseh tistih temeljnih eksistenčialnih toposih, ki se posebej živo odpirajo v prelomnih časih. »Merčev roman *Črna maska* kaže na pisateljev pogum, da je zmozel suvereno in spoštljivo obravnavati pomembnega skladatelja in ga tudi s pomočjo fikcije odevati v zapletene in tragične okoliščine psihiatrične bolnišnice. Pri tem se je skušal kolikor mogoče ogibati problematičnemu razkrinkavanju vznemirljivih okoliščin ali pa jih je kvečjemu zgolj diskretno nakazal,« v recenziji za *Radio Ars* zapiše Andrej Arko. Roman je bil nominiran za nagrado kresnik 2021.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Vesna Mikolič: *Izrazi moči slovenskega jezika*
2020, Razsežnosti slovenstva
380 strani, trda in mehka vezava, 24,00 €
ISBN: 978-961-7058-46-8

Knjiga, prva iz skupne knjižne zbirke »Razsežnosti slovenstva« Annales ZRS Koper in Slovenske matice, predstavlja tudi prvo celovito, inovativno in interdisciplinarno obravnavo moči slovenskega jezika, povezano z intenziteto jezika. Ta je utemeljena kot jezikoslovno-pragmatična kategorija s slovnici in slovarskim opisom njenih jezikovnih sredstev. Knjiga prinaša opis intenzitete jezika v različnih diskurzih, in sicer v znanosti, oglaševanju, politiki, kakor tudi v leposlovju in prevodni književnosti, kjer so sredstva za stopnjevanje moči literarnega jezika zaradi njegove izrazno-estetske funkcije še posebej pomembna. Zanimive so tudi medkulturne primerjave izrazov intenzitete v slovenščini, hrvaščini, italijanščini in angleščini. Zadnji del monografije je posvečen pomembnemu odnosu med intenziteto jezika ter nasilnim in sovražnim govorom. Predstavljeni so nekateri primeri (ne)nasilnega govora v času fašizma in v sodobni omrežni družbi, na koncu pa še izvirni jezikovnodidaktični pristopi, s katerimi med mladimi razvijamo učinkovito in nenasilno komunikacijo.

Izdajatelj: Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Annales ZRS
Soizdajatelj: Slovenska matica

Izid knjige je podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Henrik Neubauer: *Svetovna zgodovina plesa*
Predgovor: Ignacija J. Fridl
2020, muzikologija
124 strani, mehka vezava, 20,00 €
ISBN: 978-961-213-298-9

Knjiga *Svetovna zgodovina plesa* dr. Henrika Neubauerja predstavlja strnjen vpogled v svetovno zgodovino plesne umetnosti. Po preglednih knjigah zgodovine slovenskega baleta je baletni plesalec, koreograf, neumorni raziskovalec, teoretik, baletni pedagog, režiser, avtor številnih knjig o baletni in operni umetnosti tokrat posegel v širši okvir plesa in se dotaknil razvoja baleta v svetovnem merilu. Zdi se, da so danes tovrstni podatki, ki jih pričujoča knjiga zajema, dostopni na vsakem koraku, pa vendar je včasih bolj praktično vzeti v roko knjigo, kjer so osnovni podatki že zbrani na enem mestu. Zgodovina plesne umetnosti v svetu je v knjigi predstavljena z vidika človeka, ki je svoje življenje posvetil tej umetnosti in jo, glede na svoje obsežno delo, doživel z zelo različnih zornih kotov. Posebej dragocena so avtorjeva razmišljanja in dognanja v zvezi z razvojem plesa v svetu, ki jih je avtor prepletel z jasnimi zgodovinskimi dejstvi.

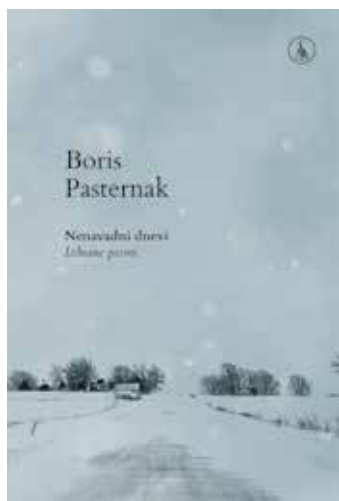
Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Publij Ovidij Nazon: *Metamorfoze IV.–VI.*
 Prevod in spremna beseda: **Barbara Šega Čeh**
 2020, leposlovje
 310 strani, trda vezava, 24,00 €
 ISBN: 978-961-213-337-5

Publij Ovidij Nazon (43. pr. n. št.–17. n. št.) se je v svetovno literarno zgodovino zapisal tako s svojo poezijo kot s pretresljivo usodo. Na vrhuncu pesniške slave, leta 8 n. št., ga je, domnevno prav zaradi njegovih ljubezenskih pesmi, zadela Avgustova obsodba na izgnanstvo v zakotne Tome ob Črnem morju. Njegove *Metamorfoze* veljajo za eno temeljnih mojstrovvin antične poezije, iz katere se je napajala ne le antična, ampak tudi vsa poznejša svetovna literatura pa tudi filozofija in upodablajoča umetnost. Pesnik v dvanajst tisoč verzih, zbranih v petnajstih knjigah, opeva okrog dvesto trideset mitoloških preobrazb. Prvi triadi (I.–III.), ki je izšla pri založbi Modrijan, sledi druga triada (IV.–VI.) v mojstrskem prevodu Barbare Šega Čeh in z virtuoznimi ilustracijami Franca Kavčiča (1755–1828).

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Boris Pasternak: *Nenavadni dnevi. Izbrane pesmi*
 Izbor in spremna beseda: **Marjan Strojan**
 Prevod: **Janez Menart, Tone Pavček, Marjan Strojan**

2020, Prevodi iz svetovne književnosti
 198 strani, trda vezava, 19,00 €
 ISBN: 978-961-213-329-0

Boris Leonidovič Pasternak je eno osrednjih imen ruske književnosti dvajsetega stoletja. Njegov izjemni pomen je prepoznala tudi Kraljeva švedska akademija s podelitvijo Nobelove nagrade leta 1958, ki pa jo je avtor zaradi političnih pritiskov zavrnil. Obletnico avtorjevega rojstva in smrti smo obeležili z izidom knjige *Nenavadni dnevi*, ki prinaša izbor Pasternakove poezije v vrhunskih prepesnitvah Toneta Pavčka in Janeza Menarta ter z novimi prevodi Marjana Strojana. Pesmi odlikujejo intelektualna širina, senzibilnost in muzikalčnost, ob vsem naštetem pa tudi razprstost v živeto življenje, ki je s svojo erotično zanesenostjo in teminami tanatosa osrednji vir pesnikovega navdiha.

Soizdajatelj: Slovenski center PEN

Izid knjige sta podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije in Ruski center znanosti in kulture v Ljubljani.

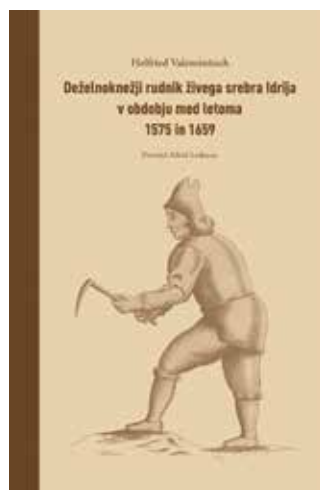

Francesco Petrarca: *Moja skrivnost*

Prevod in spremna beseda: **Tomaž Potočnik**
2020, Filozofska knjižnica
182 strani, trda vezava, 22,00 €
ISBN: 978-961-213-328-3

Razprava *Moja skrivnost* spada v obdobje Petrarcove osebne intelektualne in duhovne krize, saj se je od avignonskega papeškega dvora, kjer je preživel precejšen del življenja, vse bolj usmerjal nazaj k Italiji. Težnji po fizični vrnitvi k svojim izvorom sledi tudi duhovni obrat – Petrarca se od čaščenja antike vrača k preiskovanju krščanskih temeljev, a obenem dokazuje tudi nasprotno: da krščanske meditativnosti ne moremo doživeti brez temeljitega poznavanja klasične literature. Pisec že z naslovom dela nakaže, da se želi predvsem poglobiti v svoja stremjenja in skrivnost lastne osebnosti ter v družbi svetega Avgušтина poiskati nove poti do Resnice, ki se v delu razkriva kot poosebljena ženska. Delo *Moja skrivnost* kaže pot k iskanju samega sebe in bralcu ne ponuja dokončnih odgovorov, zato prevajalec Tomaž Potočnik v spremni besedi upravičeno poudarja, da ti »nasveti za življenje, ki so – ne glede na to, ali jih imenujemo krščanski ali stoiški – jedro *Moje skrivnosti*, danes, po skoraj sedemsto letih, niso nič manj uporabni, kot so bili v času avtorjevega življenja ali v antiki.« Tomaž Potočnik je za prevod knjige prejel nagrado Radojke Vrančič za mlade prevajalce.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

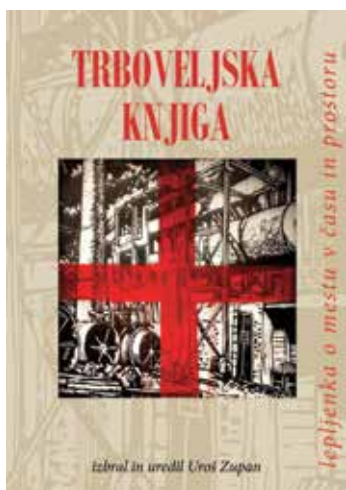
Helfried Valentinitich: *Deželnoknežji rudnik živega srebra Idrija v obdobju med letoma 1575 in 1659*

Prevod: **Alfred Leskovec**
2020, domoznastvo, zgodovinopisje
358 strani, trda vezava, 39,00 €
ISBN: 978-961-213-326-9

Delo zgodovinarja dr. Helfrieda Valentiniticha iz leta 1981 je obsežna zgodovinska razprava o delovanju idrijskega živosrebrnega rudnika po poddržavljenju konec 16. in v prvi polovici 17. stoletja. Predstavljeni so tehnični razvoj, proizvodnja, pravne in socialne razmere v rudniku ter načini pridobivanja živega srebra. Monografija, ki je nastala na podlagi dolgoletnega študija arhivskega gradiva, kaže na izjemen pomen idrijskega rudnika, enega prvih in največjih zgodnjekapitalističnih podjetij v Evropi. Prvi del monografije tako govori o vzponih in padcih, vojnih vihratih, delavskih nemirih, krizi in konjunkturi, pa spet stagnaciji, vse do leta 1659. Posebnost monografije so obsežni dodatki, v katerih so predstavljeni številni pomembneži.

Soizdajatelj: Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija

Izid knjige so podprli Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Kolektor group d. o. o.

Uroš Zupan (ur.): *Trboveljska knjiga. Lepljenka o mestu v času in prostoru*

2020, Mestne knjige

275 strani, trda vezava, 34,00 €

ISBN: 978-961-213-324-5

Trboveljska knjiga, ki jo je uredil pesnik Uroš Zupan, po rodu Trboveljčan, ni kronološki prikaz razvoja sedanje občine Trbovlje od njenih tržnih začetkov do današnjih mestnih razsežnosti. Ni niti zgodovinski dokument, ki bi, kot v svoji *Poetiki* o zgodovinopisju zapiše Aristotel, povzemal vse to, kar se je v rudarskem revirju v preteklosti dejansko zgodilo. *Trboveljska knjiga* je z zapiski iz politične zgodovine in vsakdanjega življenja prepleten literarni kolaž o mestu, ki ga je ustvarilo, oblikovalo in zaznamovalo kopanje premoga, je presunljivo otožna in hkrati uporniška zgodba o kraju, prerešetanem s temino rudarskih rovov in prežetem z lučjo upanja, prepojenem s črnino trpkega vsakdana in rdečo revolucionarno mislijo. Z imenitnim Zupanovim izborom literarnih in likovnih del, ki govorijo o »rdečem revirju«, spoznamo Trbovlje kot rojstno hišo slovenske socialne lirike ali avtoironije sodobnega literarnega stripa, kot dom meščanskega realizma, pripovednega ekspresionizma, retrogardizma in sodobne pesniške govorice.

Izid knjige sta podprli Javna agencija za knjigo Republike Slovenije in Občina Trbovlje.

SLOVENSKA MATICA

2021

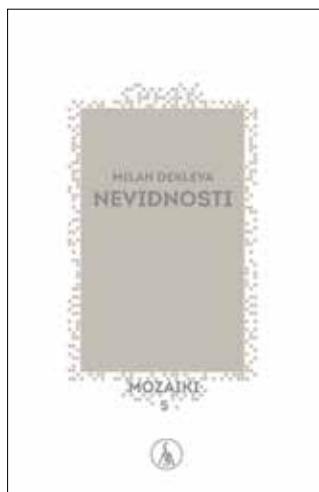
Ivan Cankar: *Popotovanje Nikolaja Nikiča*

Spremna beseda: **Ignacija Fridl Jarc**

2021, Ponatisi iz Knezove knjižnice

V pripravi

Slovenska matica se je ob 100-letnici Cankarjeve smrti odločila, da bo ponatisnila vsa dela, ki jih je Cankar izdal pri tej častitljivi kulturni in znanstveni ustanovi, in jih opremila s spremnimi študijami. Tako sta do zdaj v zbirki izšla dva Cankarjeva romana, *Novo življenje* in *Tujci*, ki sta bila med bralci manj znana, a morda tudi zato lepo sprejeta. Manj poznana je tudi novela *Popotovanje Nikolaja Nikiča*, ki je prav tako izšlo pri Slovenski matici, in sicer leta 1900, zato pomeni prehod iz avtorjevega mladostnega v zrelo ustvarjalno obdobje. Tako pisatelj že v tem delu vpelje tematiko umetnika in umetniškega ustvarjanja, ki je ena ključnih tem njegovega ustvarjanja nasploh. Čeprav umetnika še ne postavi v samo središče, je delo vendarle osredotočeno na vprašanje položaja umetnika v slovenskem okolju. Iz trikotnika glavnih oseb je razvidno spoznanje, da nobeden od obeh umetnikov, ne slikar ne pesnik, ni uspešen ne v življenju ne v umetnosti, vendar pa je tudi rešitev zunaj umetnosti za Cankarja nemogoča.

Milan Dekleva: *Nevidnosti*

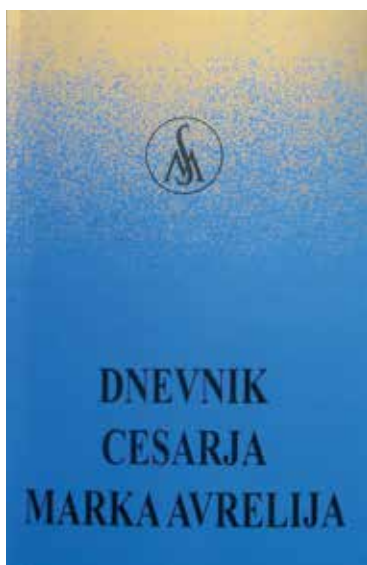
Spremna beseda: **Dean Komel**

2021, Mozaiki

119 strani, trda vezava, 18 €

ISBN: 978-961-213-366-5

Avtorjeva petindvajseta, jubilejna pesniška zbirka *Nevidnosti* je nastala kot zelo osebni odziv na pandemijo. Napisana je bila v njenem prvem valu in je prežeta z občutjem negotovosti, občutjem, da človek ne nadzoruje ne vsega ne svojega lastnega življenja. Prav ta izgubljenost pa v *Nevidnostih* postane izhodišče, pravzaprav klic k poetizaciji sveta, k oblikovanju žareče in zveneče besede, ki je ustvarjalna samo zaradi lastne krhkosti in minljivosti. *Nevidnosti*, ki so med nami, pravzaprav kličejo k eksistenci, kot zapiše avtor spremne besede Dean Komel. Ne priključijo le tistega, kar je nevidno v nas samih, kar morda skrivamo v sebi ali kar ostaja skrito pred drugimi. Nevidno, tako, da nas prebudi, je samo vprašanje, kdo sem. Tako nas nevidnosti v svojem klicanju preprosto učijo biti, z njimi se naučimo govoriti, povedo nam, kako je ljubiti.

Dnevnik cesarja Marka Avrelija

Prevod, predgovor in opombe: **Kajetan Gantar**
2021, Filozofska knjižnica, ponatis
179 strani, mehka vezava, 18,00 €
ISBN: 978-961-213-037-4

Pred nami je že za četrty ponatis druge, popravljene izdaje *Dnevnika cesarja Marka Avrelija*. Dnevnik zajema bogastvo grške npravstvene filozofije od Heraklita in Demokrita vse do zadnjih izrastkov velikih in malih sokratskih šol, predvsem pa nadaljuje tradicijo velike stoiške filozofije Zenona, Kleantesa in Hrisiposa. V Rimu in posebej v miselnem svetu Marka Avrelija se je grška stoa v svojevrstni sintezi sčasoma prepojila s starorimskim idealom močatosti in kreposti (*virtus*) in kot taka postala nekakšna rimska osrednja »ideologija«. Avrelijeva osebna nota je bila v njej tako močna, da je njegovo delo hkrati postalo neločljiv del evropske moralne filozofije.

Izid knjige je omogočilo podjetje POT, Ljubljana, d. o. o.

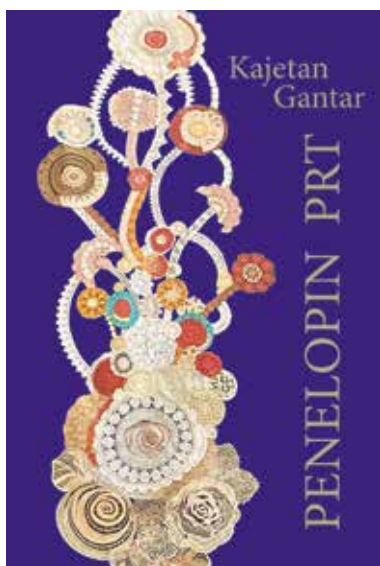

Marsilio Ficino: *O ljubezni*

Prevod: **Mojca Mihelič**
Spremna beseda: **Igor Škamperle**
2021, Filozofska knjižnica
232 strani, trda vezava, 23,00 €
ISBN: 978-961-213-350-4

Platonski filozof Marsilio Ficino (1433–1499), renesančni modrec in domači učitelj družine Medičejcev, je napisal latinsko razpravo z naslovom *Komentar k Platonovemu Simpoziju o ljubezni* že leta 1469, še preden je bil posvečen v duhovnika. Leta 1474 je razpravo prevedel tudi v »ljudski jezik«, v italijanščino, in jo naslovil *Sopra lo amore*. Deset let pozneje, v času največjega razcveta florentinske renesanse, je Ficino v sklopu svojega latinskega prevoda Platonovih zbranih del objavil na novo pregledan latinski izvirnik te razprave pod naslovom *De amore* – in s tem naslovom je zaslovela v visoki renesansi, doživela vrsto ponatisov ter vplivala tudi na poznejša obdobja. Ficino je v razpravi *De amore*, ki poleg *Platonske teologije* (1482) in knjige *O življenju* (1489) sodi med njegova najpomembnejša avtorska dela, opredelil bistvo poduhovljene, »platonične ljubezni.«

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

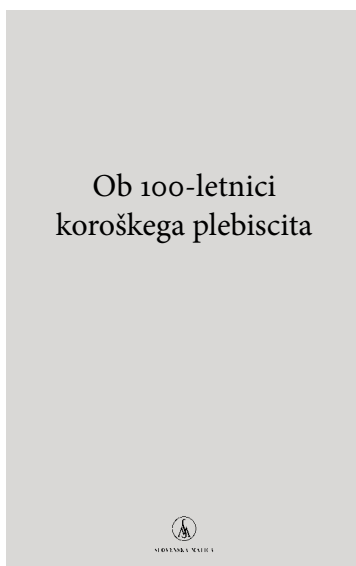
Kajetan Gantar: *Penelopin prt*

2021, Spomini in srečanja

V pripravi

Penelopin prt je tretji in zadnji del spominov, ki jih je akademik dr. Kajetan Gantar izdal pri Slovenski matici. Delo ima naslov po znamenitem motivu prta, ki ga tke Odisejeva žena Penelopa. Gre za dopolnitev in nadaljevanje dveh prejšnjih memoarskih knjig, saj skuša avtor svojo življenjsko in ustvarjalno pot osvetliti vsakič z drugih, dotlej spregledanih vidikov. Uvodnemu pojasnili, kako je namesto načrtovanega novega prevoda Odiseje nastala odisejada avtorjevega življenja, sledi šest tematskih sklopov: prvi dopolni prejšnji dve knjigi z novimi podatki, drugi osvetli reševanje vprašanj eksistence in se posveča zasebnim konjičkom, osrednji sklop prikazuje pot od prvih objav v mednarodnih revijah in nastopov na kongresih do gostujočih predavanj. Sklop *Slovenska pomlad* opisuje prelomno obdobje ob rojemanju samostojne slovenske države, *Članstvo in obveznosti v SAZU* pa delovanje v tej ustanovi. V razdelku *Amerika* se avtor posveti mladostnim prijateljem, ki jih je usoda zanesla v novi svet, v *Zaključnih presenečenjih* pa razkrije nekaj ganljivih osebnih doživetij.

Izid knjige sta podprli Javna agencija za knjigo Republike Slovenije in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Danijel Grafenauer (ur.): *Ob 100-letnici koroškega plebiscita*

2021, Odstiranja

V pripravi

Znanstvena monografija s prispevki slovenskih in avstrijskih avtorjev osvetljuje dogodke izpred 100 let v času koroškega plebiscita, a posega tudi v kasnejši čas. Dotika se mitologizacije dogodkov, kulture spominjanja in znanstvenih diskusij o plebiscitu vse do refleksije na dogodke ob obeleževanju 100. obletnice plebiscita leta 2020 na Koroškem. V ospredju je bilo zanimanje za prebivalce in deželo Koroško, predvsem pa poleg preteklosti tudi pogled na sedanost in prihodnost. Poudarek je bil na identiteti in raznolikosti avstrijske Koroške, v neprimerno večji meri kot kadarkoli prej so bili v načrtovanje in izvedbo prireditve vključeni tudi koroški Slovenci. Monografija tako usmerja pogled v preteklost in v družbeno izhodišča za prihodnost. Z interdisciplinarnimi pogledi odstira kopreno iz nekaterih manj znanih dogodkov in procesov, ki se nanašajo na vzroke in posledice koroškega plebiscita, skozi orise pojavov mitologizacije čezmejne zgodovine pa pojasnjuje, koliko so ti prispevali k odnosom med obema narodoma.

Izid knjige sta podprli Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Inštitut za narodnostna vprašanja.

Mitja Guštin in Salvator Žitko (ur.):
Slovenska Istra II. Zgodovina in družba
 2021, Slovenske pokrajine
V pripravi

Monografija *Slovenska Istra II: Zgodovina in družba* predstavlja zgodovinski razvoj in kulturno izročilo, na katerih temelji današnji življenjski utrip te pokrajine, ki ji je tisočletna vpetost v romanski prostor vtisnila pečat z močnim beneškim pridihom. Svojevrsten zgodovinski razvoj je urednikoma narekoval pregled najstarejše poselitve in formiranja mestnih komun Kopra, Izole in Pirana v stoletjih Sere-nissime, preučitev stoletne avstrijske vladavine z vzpostavitev rapalske meje, pregled časa, ki so ga zaznamovali narodnoosvobodilna borba, zakulisna diplomatska borba za priključitev cone B k matični Sloveniji in tragična usoda italijanskega prebivalstva. Poglavje demografskega razvoja med letoma 1857 in 2019 z ljudskimi štetji prikazuje spremembe etnične podo-be območja. V mozaiku bogate in razgibane preteklosti in družbenoekonomskega razvoja obalnega prostora so tudi kritični pogledi, skozi katera pronica pretekla pa tudi današnja podoba prostora, ki je z določeno zamudo kot zadnji vstopil v slovenski nacionalni prostor, s tem pa tudi v našo narodno in kulturno zavest.

Sozaložnik: Libris d. o. o.

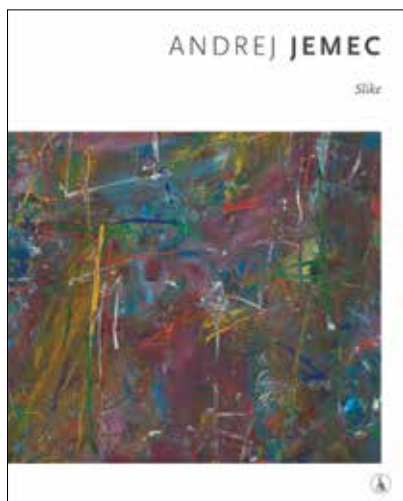
Izid knjige je podprla Javne agencija za knjigo Republike Slovenije.

Klemen Jelinčič Boeta: *Jeziki in ljudstva Evrope*
 Strokovna recenzenta: **Matjaž Klemenčič, Aleš Maver**
 2021, leksikon
 335 strani, trda vezava, 33,00 €
 ISBN 978-961-213-358-0

Jeziki in ljudstva Evrope je izčrpno in natančno zasnovan leksikon, v katerem avtor naniza 212 gesel, od tega je 201 jezikovno geslo, dodanih pa je še 11 nacionalnih gesel. Avtor prikazuje zgodovino in sedanji položaj narodov in jezikov Evrope, vsako geslo pa je opremljeno tudi s podatkom o zgodovinsko prevladujoči verski pripadnosti članov skupnosti. Dodana vrednost monografije je bogastvo statističnih podatkov, ki omogočajo dobro predstavo o številčni moči in razprostranjenosti posameznih skupnosti, uporaben pripomoček knjige pa so tudi zemljevidi in seznam najpomembnejših virov in literature. Po njem bodo brez dvoma s pridom posegali zgodovinarji, jezikoslovci, sociologi, teologi, geografi in sploh vsi, ki jih zanimajo korenine ter podoba jezikovne in kulturne pestrosti stare celine.

Izid knjige je podprlo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije ob predsedovanju Slove-nije Svetu Evropske unije.

Andrej Jemec: *Slike*

Spremna besedila: **Tonko Maroevič, Milček Komelj, Niko Grafenauer**
V pripravi

Monografija prinaša celovit pregled bogatega slikarskega opusa akademskega slikarja Andreja Jemca. Ob uvodnih besedilih dr. Tonka Maroeviča, dr. Milčka Komelja in Nika Grafenauerja v njej najdemo več kot dvestodvajset barvnih reprodukcij del, ki so nastala med letoma 1951 in 2019. Zaradi načrta, da se v monografijo vključijo tudi težko dostopna avtorjeva slikarska dela različnih lastnikov doma in po svetu, sta zbiranje gradiva in priprava knjige trajali zelo dolgo. Poseben razdelek je namenjen obširni biografski in bibliografski dokumentaciji, objavljen je seznam vseh predstavljenih del, spremljajoči izbor črno-belih fotografij ter pregled samostojnih in skupinskih razstavah ter pomembnejše nagrade in priznanja. V besedilih so omenjeni poleg avtorjevih slikarskih del tudi risbe, akvareli, grafike, tapiserije, ambientalna dela in objekti; ta dela so med besedili vključena kot vinjete in zaznamujejo predahe med njimi. Knjiga bo objavljena v slovenščini in angleščini.

Izid knjige sta podprla Slovenska akademija znanosti in umetnosti in podjetje Jelovica.

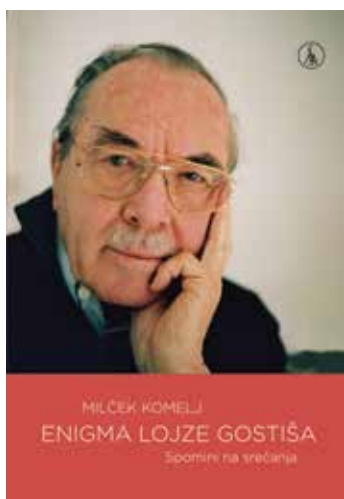

Miklavž Komelj: *Skrij me, sneg*

2021, Knezova knjižnica
 230 strani, trda vezava, 25,00 €
 ISBN: 978-961-213-340-5

Romaneski prvenec večkrat nagrajenega pesnika, pisatelja, prevajalca in esejista Miklavža Komelja *Skrij me, sneg* pripoveduje o srečanju med odrasčajočim mladeničem in škofom, ki ga hoče mladenič rešiti smrti. Zunanje dogajanje je postavljeno v Ljubljano med letoma 1987 in 1991, v obdobje, ko so se v tem prostoru dogajale velike družbene in politične spremembe, pod vprašaj pa so se postavljala tudi temeljna razmerja do simbolnega. Mladenič in škof, katerega upodobitev se naslanja na osebnost Stanislava Leniča, doživljata te spremembe vsak na svoj način in sta hkrati na robu dogajanja, v katerega strmita kot z drugega sveta. Delo prinaša natančno strukturirano zgodbo, ki v nekaterih pasajah prehaja v liriko, na koncu pa zasije kot nenadejana duhovna izkušnja. Roman je izšel kot 25. zvezek zbirke Knezova knjižnica, ki je izhajala pri Slovenski matici med letoma 1894 in 1935. Zbirka je posvečena izvirnemu proznemu leposlovju, ki je imelo pomembno mesto že v njeni zasnovi, kar želimo obuditi tudi s ponatisi Cankarjevih del.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

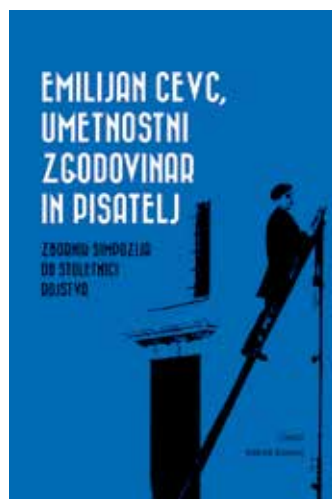

**Milček Komelj: *Enigma Lojze Gostiša.*
*Spomini na srečanja***

2021, Spomini in srečanja
348 strani, trda vezava, 25,00 €
ISBN: 978-961-213-349-8

Umetnostni zgodovinar Lojze Gostiša (1923–2019) se je začel povezovati z umetniki v službi povojnih oblastnikov, a mu je srečevanje z ustvarjalci preraslo v pristno zanimanje za umetnost, v kateri je odkril svoj življenjski smisel. Avtorja knjige, dr. Milčka Komelja, je z Gostišo na nenavaden način povežalo sodelovanje s Francetom Miheličem in Gostiševim vzornikom Marijanom Tršarjem, pozneje pa še avtorjev mentorski vpogled v Gostiševo zaključevanje študija. Ob delovnih srečevanjih v gostinskih lokalih je Komelja najbolj preseñečal Gostišev značaj, ki je usmerjal njegove odločitve in življenjsko usodo, hkrati pa tudi strastna ljubezen do umetnosti, ki lahko ljudi poveže ne glede na njihovo doživljanje zgodovinskega časa.

Izid knjige sta podprli Javna agencija za knjigo Republike Slovenije in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

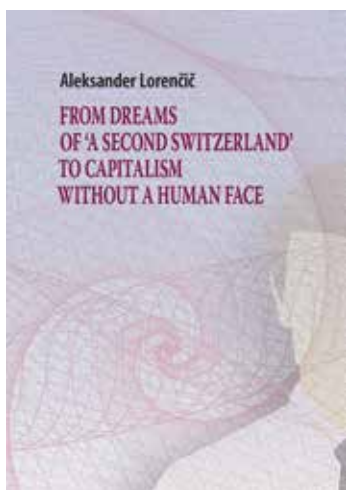

Milček Komelj (ur.): *Pisatelj in umetnostni zgodovinar Emilijan Cevc*

V pripravi

Emilijan Cevc je bil osrednja osebnost med slovenskimi umetnostnimi zgodovinarji, učenci profesorja Franceta Steleta. V mladosti se je sprva posvečal literaturi, predvsem pisanju lirske proze, ki je s svojo čustveno neposrednostjo in človeško globino potem prevzela cele generacije bralcev, a zaradi avtorjevega omahovanja doživela ponoven izid šele v njegovih poznih letih. V njej je zajet že ves Cevčev odnos do življenja, Boga, narave in umetnosti, prav tak, kakršen je razviden tudi iz njegovega poznejšega umetnostnozgodovinskega pisanja. Po vojni, ko je doštudiral umetnostno zgodovino, se je posvečal predvsem odkrivanju in preučevanju našega tedaj še komaj znanega srednjeveškega kiparstva, sicer pa je raziskoval vsa likovna umetnostna področja na celotnem slovenskem ozemlju, še posebno na osrednjem Škofjeloškem, in tudi v zamejstvu. Uveljavil pa se je tudi kot najbolj eminenten spremljevalec in pojasnjevalec sodobne likovne umetnosti, za nekatere od svojih starejših sodobnikov in vrstnikov že kar kot kongenialen.

Izid knjige sta podprli Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

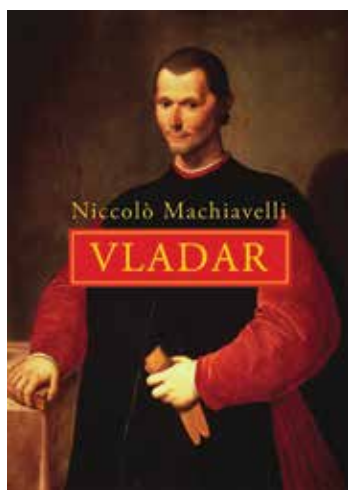

Aleksander Lorenčič: *From Dreams of »Second Switzerland« to Capitalism Without a Human Face. The Path to Economic Independence and Slovenian Economic Transition*
 2021, Zgodovina
 280 strani, trda vezava, 34,00 €
 ISBN: 978-961-05-0569-3

Knjiga obravnava osrednje procese gospodarske tranzicije, ki so spremenili gospodarsko sestavo, jo učvrstili in posodobili do te mere, da je slovensko gospodarstvo lahko hitreje dohitevalo razviti svet. Cilji avtorjevega zgodovinskega iskanja in spraševanja so pot v tranzicijo, vstopanje Slovenije v različne mednarodne integracije, makroekonomska stabilizacija, privatizacija in prestrukturiranje gospodarstva. Osvetli tudi problematiko regionalnega razvoja in ugotavljanja razlogov, zaradi katerih v obravnavanem obdobju ni prišlo do načrtovanega zmanjševanja medregionalnih razlik. Posebna pozornost je namenjena gospodarski kriminaliteti, ki je tako posameznikom kot podjetjem in državi povzročila ogromno finančne škode. Knjiga je angleški prevod dela, ki je že izšlo v slovenščini, dostopna pa bo tudi kot v elektronski obliki.

Izdajatelj: ZRC SAZU (Založba ZRC)
 Soizdajatelj: Inštitut za novejšo zgodovino in Slovenska matica

Izid knjige je podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Niccolò Machiavelli: *Vladar*
 Prevod in opombe: Niko Košir
 Spremna beseda: Igor Škamperle
 2021, Filozofska knjižnica, ponatis
 142 strani, trda vezava, 25,00 €
 ISBN: 978-961-213-161-6

Zaradi velikega povpraševanja smo ponatisnili ključno strokovno delo s področja tehnologije oblasti v državni tvorbi, ki je izšlo leta 1532 v Rimu, pet let po avtorjevi smrti. Za razliko od dotedanjih traktatov, ki so pojem vladavine razumeli v širšem kontekstu filozofskih in religioznih vprašanj, je Machiavelli (1469–1527) z *Vladarjem* opravil metodološki rez. Namesto prevladujočega deduktivnega sklepanja avtor na osnovi opazovanja posameznih primerov, ki jih pojasnjuje s pomočjo zgodovinskih predhodnikov, prihaja do splošne norme, kar ima značaj novega odkritja. Tako je potrdil, da se velike kulturne spremembe, ki postopoma zajamejo vsa področja, najprej pokažejo na polju humanistike, pri medsebojnih odnosih in v umetnosti.

Izid knjige je omogočilo podjetje Samsa transport, d. o. o.

Lidija Matthews Zwitter: *Pisma iz Londona 1939–1946*

Izbor in spremna beseda: **Anja Dular**

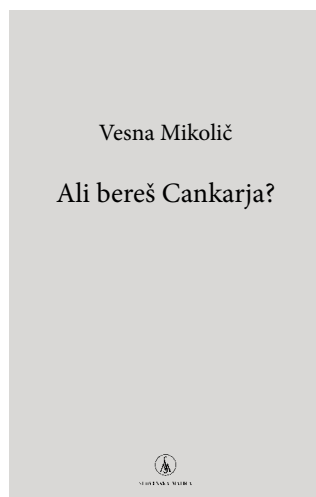
2021, zgodovina

453 strani, trda vezava, 39,00 €

ISBN: 978-961-213-359-7

Knjiga predstavlja pomemben prispevek k poznavanju medvojne slovenske zgodbe, saj jo prikazuje z doslej manj znane perspektive Slovenke v tujini. Pravnica Lidija Zwitter je od leta 1933 živela v Londonu. Leta 1939 je začela pisati za *Prosveto*, list ameriških Slovencev. V *Pismih iz Londona* je poleg orisov medvojnega dogajanja v britanski metropoli tudi precej spominov, razmišljanj o domačih krajih pa tudi o širših posledicah vojne. Tako sledimo začetnemu občudovanju kralja in poznejši kritiki njegovega razkošnega življenja, prehodu od podpiranja četništva do spoznanja pomena partizanskega gibanja. V prvem letu njenega sodelovanja pri časniku sta bila objavljena dva prispevka, leta 1940, v obdobju nadaljnjih treh let pa je napisala več kot eno pismo na teden. Leta 1944 je odšla v Bari, v London pa se je vrnila šele po koncu vojne, ko je napisala še 11 prispevkov, skupaj torej 247 pisem. Uvod v življenjsko zgodbo avtorice je pripravila njena nečakinja Anja Dular in tako dokončala delo, ki ga je pred desetletji začel njen oče, Lidijin brat, slovenski zgodovinar in akademik Fran Zwitter.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Vesna Mikolič: *Ali bereš Cankarja?*

2021, Razprave in eseji

V pripravi

Poljudno-strokovno delo *Ali bereš Cankarja?* dr. Vesne Mikolič, redne profesorice in znanstvene svetnice na področju jezikoslovja, skuša tako mlajšim kot starejšim bralcem, med slednjimi še posebej učiteljem, približati Cankarjevo poetiko. Izhodišče novega branja Cankarjevih del je predpostavka, da je vsako umetniško govorico treba razumeti, kot moramo razumeti vsak jezik, ki ga želimo uporabljati. Delo prinaša svež, inovativen pristop za doseganje večje bralne pismenosti in razvija zmožnosti za branje zahtevnejših literarnih besedil. Popisane so nove bralne strategije, namenjene tako učiteljem kot učencem pri obravnavi Cankarja v šoli, pa tudi širšemu bralstvu, ki si želi z užitkom vstopati v bogat literarni svet slovenskega pisateljskega velikana. Izrazne in oblikovne značilnosti monografskega dela, ki temelji na metodologiji ključnih besed, ustrezajo vsem znanstvenim standardom, istočasno pa avtorica s konkretno obravnavo posameznih Cankarjevih del, ki jo izpelje na jasen in razumljiv način, dosega širšo uporabnost dela tako v šoli kot izven nje.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Vesna Mikolič (ur.): *Življenje in delo Štefana Barbariča*

2021, Odstiranj

V pripravi

Znanstvena monografija predstavlja zaslužnega slovenista in literarnega zgodovinarja Štefana Barbariča, doma iz Turnišča v Prekmurju. Po študiju slavistike in hungaristike v Ljubljani in Budimpešti je bil najprej gimnazijski profesor slovenskega jezika v Ljubljani in Črnomlju in že v tem obdobju je začel prevajati literarna dela iz madžarščine. Pozneje je bil asistent na ljubljanski univerzi, nato predavatelj slovenske književnosti in jezika na Filozofski fakulteti v Zadru, doktoriral pa je leta 1975 z disertacijo Mesto Turgenjeva v razvoju slovenskega realizma. V letih od 1972 do 1980 je bil tajnik Slovenske matice in urednik njenih knjižnih izdaj, od 1981 do smrti pa ravnatelj Slovenske knjižnice v Ljubljani. Kot literarni zgodovinar je Barbarič raziskoval različna obdobja slovenske literature, obravnaval teoretična vprašanja literarne vede in delo nekaterih literarnih zgodovinarjev. Študij na Madžarskem in poveljna izpopolnjevanja v Budimpešti so ga oblikovala v enega najpomembnejših slovenskih hungaristov, med njegovim prevajalskim opusom pa izstopajo prevodi mladinske književnosti.

Izid knjige sta podprli Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Mestna knjižnica Ljubljana.

Barbara Predan, Špela Šubic (ur.): *Niko Kralj, pionir industrijskega oblikovanja*

2021, Odstiranj

189 strani, trda vezava, 19,00 €

ISBN: 978-961-213-351-1

Monografija odstira poglavja iz življenja in dela Nika Kralja, prvega mednarodno priznanega profesionalnega industrijskega oblikovalca v nekdanji Jugoslaviji, katerega vodilo je bilo »za skromne razmere, za skromne ljudi naredil lepe, kakovostne izdelke, ki bi bili poceni in dostopni tudi tistim, ki nimajo veliko denarja«. Uvodna poglavja Kraljevo delo časovno in prostorsko umeščajo v širši družbeni prostor, v nadaljevanju pa se knjiga posveča posameznim podrobnostim iz oblikovalčevega opusa. Obravnavani so manj znani fotokolaži Kraljevih prvih avtorskih izdelkov v tovarni Stol, njegov sistem lesene igrače in seminarske naloge študentov na temo kozolca, ki so nastale pod njegovim mentorstvom. Vire za analizo, tj. gradiva zbirki različnih muzejev, dopolnjuje družinski arhiv, iz katerega so povzeti odlomki Kraljevih pisem.

Soizdajatelj: Muzej za arhitekturo in oblikovanje

Izid knjige je podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Renato Quaglia: *Zeleni okrišji/Zelene krošnje*
Izbor, prepesnitve in spremna beseda: **Marko Kravos**

2021, Mozaiki

171 strani, trda vezava, 20,00 €

ISBN: 978-961-213-352-8

Pesniška zbirka vključuje izbor iz avtorjeve nove in že objavljene poezije, ki pa se v knjigi pojavi v svežih variacijah. Pod okriljem treh krošenj, ki dajejo ime trem razdelkom knjige, se pred bralcem razpira poezija, ki prisluškuje naravi. V svoji silovitosti, nepredvidljivosti in lepoti slednja predstavlja izvir pesniškega čudenja, hkrati pa tudi strahu in groze. Oboje je pesnikov odgovor na klic *anime mundi*, ki se oglašja iz belih skal, živahnih potokov in starodavnih gozdov. Na klic se pesnik odziva z besedo – kot priklicevalec, prerok, videc in vrač, ki jezik zemlje prevaja v jezik ljudi. Čeprav se v trenutkih nemoči in obupa sprašuje tudi o tem, »kam je šel pomen besed / njihova prava teža«, se iskanju smisla do konca ne odreče.

Soizdajatelj: Rozajanski dum, Kulturno društvo Ivan Trinko, Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji

Izid knjige je podprl Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Edvard Ravnikar: *Umetnost in arhitektura*
Zbral in uredil: **Aleš Vodopivec**

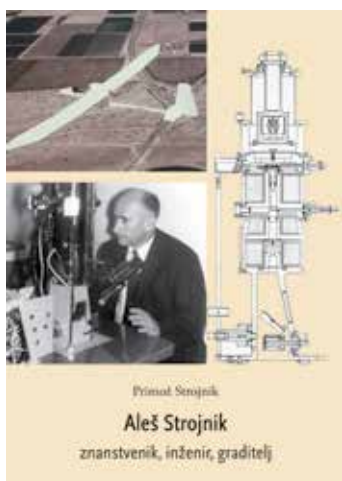
2021, ponatis

276 strani, mehka vezava, 25,00 €

ISBN: 978-961-213-342-9

Gre za ponatis esejev Edvarda Ravnikarja, ene osrednjih osebnosti moderne arhitekture, ki je s svojimi stavbami, projekti, zapisi in pedagoškim delom močno zaznamoval naš prostor. Bil je prepričan, da arhitekture ne moremo razumeti, če jo gledamo brezбриžno mehanično, brez notranjega napora. Zbornik prinaša raznovrstne zapise, ki kažejo na izjemno širino njegovega strokovnega zanimanja in udejstvovanja ter segajo od arhitekture, preko urbanizma in oblikovanja do publicističnega in pedagoškega dela. »Knjiga esejev, ki jih je uredil profesor Aleš Vodopivec, nagrajenec Prešernovega sklada (1991) in eden vidnejših poznavalcev Ravnikarjevega opusa, je doslej najpopolnejši pregled arhitektove ustvarjalne in kritične misli. Dodatno vrednost esejem daje poglobljen uvodnik, ki Ravnikarja umešča v čas in prostor,« zapiše recenzentka Maja Črepinšek v *Bukli*.

Soizdajatelj: Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani

Primož Strojnik: *Aleš Strojnik, znanstvenik, inženir, graditelj*

Spremni besedi: **Alojz Kralj, Tadej Bajd**
V pripravi

Monografija z bogatim slikovnim gradivom opisuje življenje in delo slovensko-ameriškega znanstvenika dr. Aleša Strojnika, ki je v povojni Jugoslaviji zaslovel s prvim domačim elektronskim mikroskopom, v tujini pa uživa velik sloves kot avtor in graditelj tehnično najnaprednejšega elektronskega mikroskopa tistega časa, ki ga je zgradil na arizonski državni univerzi. Poleg tega je bil tudi graditelj letal, ki so izkoriščala laminarni zračni tok. Z njimi je dosegal rekordne rezultate. V skrbno razporejenih poglavjih so predstavljeni Strojnikovi znanstveni uspehi na področju izobraževanja, njegove avtorske knjige in učbeniki ter prispevki, ki jih je objavljajl doma in v tujini. V ozadju njegove poklicne poti se vseskozi odstirajo tudi znanstvenikovo osebno doživljanje, nagnjenost h kritičnemu premisleku, njegov značaj, odnosi v družini in v širši skupnosti. Vse to je prepleteno z reminiscencami pisca knjige, njegovega sina Primoža Strojnika, doktorja elektrotehnike, avtorja več kot 70 znanstvenih prispevkov in izumitelja več kot 14 patentov. Primož Strojnik živi v Los Angelesu (ZDA) in spada med vodilne ameriške strokovnjake za stimulacijo električno vzdrazljivih organov. Z izidom monografije obeležujemo stoletnico rojstva profesorja Aleša Strojnika.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Fulvio Tomizza: *Akacijev gozd*

Prevod: **Primož Sturman**

Spremna beseda: **Katarina Marinčič**
2021, Prevodi iz svetovne književnosti
91 strani, trda vezava, 17,00 €
ISBN: 978-961-213-343-6

Akacijev gozd tržaškega pisatelja Fulvia Tomizze, prejemnika mednarodne literarne nagrade Vilenica, je zadnji del Istrske trilogije, ki obsega še romana *Materada* in *Dekle iz Petrovije*. Česta prvi dve knjigi v svojih pripovednih postopkih tradicionalnejši, pa je zadnja izpisana v slogu novega romana. V zgošчени govorici, ki v ospredje postavlja opise narave in fragmentarnih uvidov v razpoloženja protagonistov, sledimo zgodbi moškega, ki skupaj z ženo pelje svojega očeta, pregnanega iz rodni krajev, umret na nadomestno zemljo – tja, kjer so v Italiji po vojni uredili bivališča za povratnike iz taborišč. To enejevsko potovanje pa v *Akacijevem gozdu* mojstrsko prerašča iz točno določenega zgodovinskega narativa v skupno zgodbo vsakršnih izgnancev in iskalcev nadomestnih domov. Ti se ob podoživljanju neizgovorljivega domotožja in hrepenenja po izgubljeni deželi boleče jasno zavedajo, da nasilna izruvanost iz lastne zemlje pomeni tudi nepovratno izgubo lastnih identitet.

Marko Uršič: *Presežne prisotnosti. Eseji o Plotinovi metafiziki svetlobe*

2021, Razprave in eseji

V pripravi

Uršičeva nova knjiga *Presežne prisotnosti* je tematsko enotna in metodološko temeljita filozofska monografija o metafiziki svetlobe pri najpomembnejšem filozofu pozne antike, utemeljitelju novoplatonizma Plotinu (3. st. n. št.), obenem pa je to izrazito avtorsko delo, v katerem se teoretski diskurz prepleta z osebno filozofsko in duhovno kontemplacijo umskega sveta v (novo)platonizmu in širše. Tematika je strukturirana v treh nizih filozofskih esejev oziroma razprav: prvi niz govori o »sijočem kraljestvu« Uma, v drugem nizu, ki tvori osrednji in najdaljši del knjige, avtor premišljuje o duši v njeni dvojnosti (in obenem enosti) med duhom in telesom, v tretjem nizu z naslovom »Krogi Luči«, ki je po obsegu najkrajši, vendar vsebinsko najbolj zgoščen, pa je avtor izbral iz Plotinovega opusa devet odlomkov za svoje filozofsko-pesniške meditacije o Enem-Dobrem. Poleg obsežnih sprotnih opomb »pod črto« so na koncu knjige tudi bibliografija, seznam navedkov iz Plotinovih traktatov ter imensko kazalo.

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Sergij Vilfan: *Opera selecta. Pravotvornost in pravo v zgodovini Slovencev in njihovih sosedov*

Uredil: **Janez Kranjc**

Uvodni študiji: **Katja Škrubej, Sašo Jerše**

2021, pravo, 747 strani, trda vezava, 30,00 €

ISBN 978-961-6447-99-7

Sergij Vilfan (1919–1996) velja za najpomembnejšega slovenskega pravnega zgodovinarja. S svojo temeljito izobrazbo in širokim znanjem jezikov je dal področju pravne zgodovine nove razsežnosti. Njegov znanstveni opus zajema dela s področja pravne zgodovine, etnografije, arhivistike, zgodovine mest in parlamentarne zgodovine. Številne razprave je objavil v tujini. Da bi tudi ta plat Vilfanovega opusa postala bolj dostopna, so bile v pričujočem zborniku ponatisnjene nekatere starejše slovenske objave in izbor značilnih objav v tujini. Članki so ponatisnjeni v jeziku izvirne objave. Poleg Vilfanovih razprav sta v zborniku objavljeni še študiji Katje Škrubej in Saše Jeršeta.

Izdajatelj: Pravna fakulteta v Ljubljani

Soizdajatelj: Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Slovenska matica

Neža Zajc: *Brez slovesa*

Spremna beseda: **Denis Poniž**

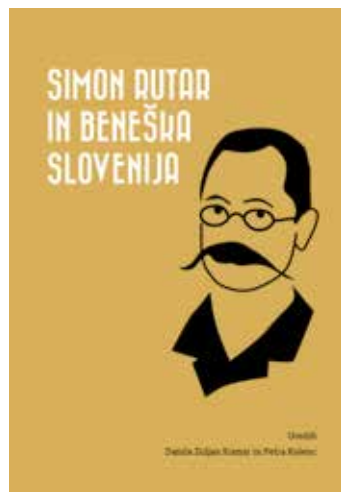
2021, Mozaiki

158 strani, trda vezava, 19,00 €

ISBN: 978-961-213-339-9

Tretja pesniška zbirka literarne in kulturne zgodovinarke Neže Zajc *Brez slovesa* govori o umiranju in smrti, ko ni časa in ne diha, da bi se lahko uresničilo slovo, ob tem pa izpričuje tudi notranjo silo ustvarjanja, ki mora reševati številne nezaključene in neizpolnjene trenutke. Cikli Dar, Dahnjenja in Izdaval sem s premišljeno arhitektonsko postavitvijo kažejo na trodelno strukturo, s katero avtorica izoblikuje ontološko zasnovano celoto slehernikove determiniranosti, ki eksistencialni lok prek dediščine, navdiha in samoizraza razbira v metafizičnem nadaljevanju tuzemske poti, ali kot zapiše avtor spremnega zapisa Denis Poniž: »V tem svetu, kjer so naše zaznave največkrat le slutnje, vpete med rojstvo in smrt, se pesnica krčevito trudi, da bi našla najbolj ustrezne podobe, vendar ne takih, ki nas omamljajo s svojo blagoglasnostjo, ampak ostre, trde, take, ki razprejo našo zavest in očistijo naš pogled.«

Izid knjige je podprla Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Danila Zuljan Kumar, Petra Kolenc (ur.): *Simon Rutar in Beneška Slovenija*

2021, Odstiranja

171 strani, trda vezava, 18,00 €

ISBN: 978-961-213-353-5

Čeprav ukvarjanje z zgodovino zgodovinske vede v slovenski humanistiki ni tako razširjeno kot ponekod v mednarodnem prostoru, kjer se o pomembnih zgodovinarjih piše desetine biografij, Simon Rutar v okviru domače historije ni neznano ime. A pričujoča monografija ni posvečena zgolj življenju in delu Simona Rutarja kot enemu izmed prvih slovenskih profesionalnih zgodovinarjev, znanem tudi po svojih prispevkih k arheologiji, geografiji in etnologiji, ampak s podobnim multidisciplinarnim zamahom na svojevrsten način dopolnjuje stanje raziskav, predvsem o Beneški Sloveniji. Gre za temo, ki je pogosto deležna zanimanja zaradi svojih jezikovnih, kulturnih, zgodovinskih in drugih specifičnosti. Monografija prispeva k boljšemu poznavanju ne le zgodovine, ampak tudi sodobnih razmer v tem obmejnem prostoru ter obenem izpostavlja njegove razvojne potenciale.

Soizdajatelj: ZRC SAZU, Zgodovinski inštitut Milka Kosa

Izid knjige je podprla Občina Tolmin.

SLOVENSKA MATICA

V letih 2019, 2020 in 2021 smo organizirali več kot dvesto literarnih večerov, pogovorov, predavanj, posvetov in slavnostnih dogodkov, ki so potekali so pod okriljem ciklov Matica pod zvezdami, Matičina knjižna potovanja, Matičini posveti in Naravoslovno-tehniška predavanja. Knjige smo predstavili v številnih krajih po Sloveniji in v zamejstvu, v dvorani Slovenske matice in v našem letnem atriju, omejitve, ki jih je prinesla epidemija, pa smo uspešno premagovali s selitvijo v digitalno okolje. Vsem, ki ste nas spremljali in podpirali, se iskreno zahvaljujemo.

SLOVENSKA MATICA

Program Slovenske matice podpirajo:

Javna agencija za knjigo Republike Slovenije
Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije
Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu
Mestna Občina Ljubljana

JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

Mestna občina
Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

ARRS

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

Organizacija Združenih
narodov za izobraževanje,
znanost in kulturo

EVROPSKA UNIJA

LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...

Unescovo
kreativno mesto
od 2015

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOvence
V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

SLOVENSKA MATICA

Uredili: Miljana Cunta in Tanja Petrič
Podatki o knjigah: Mateja Rizvič
Korektura: Tadeja P. Jerina
Oblikovanje: Lucijan Bratuš
Fotografije: Jana Jocif in arhiv Slovenske matice

Slovenska matica
Kongresni trg 8
1000 Ljubljana
S: www.slovenska-matica.si
E: prodaja@slovenska-matica.si
T: 01 422 43 40